

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Homiliarium Pauli Diaconi - Cod. Aug. perg. 29

Paulus <Diaconus>

[S.l.], [3. Drittel des 9. Jh.]

Bl. 51-75

[urn:nbn:de:bsz:31-20440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-20440)

conceptus est · quidē dō patre sine
conceptione processit · Quodē
dī est · solius patris est unigenitus ·
Quod homo est · solius matris est filius ·
Atque ideo illum · qui ex patre dī est
et ex matre homo · hoc est dñm & homi
nem · unum dñm confitemur ·
Hoc autem totum factum est · ut & dī
per carnem hominis · mysterium salu
taris suscipere & passionis · Et homo
per uirtutem dī · aeternitatis suae
recipere & dignitatem · Nasitur
itaque xps · & maria · ut & sexus fe
minicus hominem dare · et dñm pro
dere & integritas uirginalis · Nas
citur xps & femina · ut sicut adam
decipientem per eam diabolum non
potuit praecauere · ita diabolus ad
uentantem per mariam dñm · non
deprehendere & esse presentem ·
Parturit igitur femina salutem mun
di · ut quae ex tunc erat fomes iniquita
tis · fieret ministra iustitiae ·
Et per quam mors sibi in hunc man
dum aditum pate fecit · per eam
ad nos uita haberet ingressum ·
Atque ut ostenderet creator humani
generis · utriusque se sexus curam
habere · Et utrumque se uelle salua
re · uir nascitur & procedit ex fe
mina · Quatenus aduertemus ·
nullam esse apud dñm · inter uirum
ac feminam · in percipienda salute
distantiam · Car autem non tota

deuotione credamus salutarem pue
ram nasci potuisse de uirgine ·
qui perfectum hominem credimus
de puluere fuisse formatum ·

Exultemus ergo fr̄s & laetemur · cele
brantes natalem dñi nostri ihu xpi ·
quia in eius natuitate nos omnes
natos sentimus ad uitam · Factus
est enim homo · ut non sibi uiuere
qui auctor est uitae · sed ut morte sua
uitam redimeret mortuorum ·

Tantis enim uinculis humanum genus
uinxerat inimicus · tantaque nos
mole immanium presserat peccatorum
ut nullus esset reditus ad salutem ·
Nisi nasceretur ille · qui uitae pro
pria aditum possit redire per mortem ·

ITEM DE NATALE DNI LIC SCI EYA SIC LUCAM

In illo tempore · **E**x ut edictum
iacobae augusto · ut describeretur uniuersus
orbis · haec descriptio prima facta
est · a preside syriae cirino · Et ibant
omnes ut profiterentur · singuli in suam ci
uitatem · Ascendit autem · et ioseph
agalilea de ciuitate nazareth · in iudeam
ciuitatem dauid · quae uocatur bethleem ·

Go quod esset de domo & familia dauid · ut
proficeretur cum maria desponsata ·
uxore pregnante · Factum est autem
cum essent ibi · implerentur dies ut pa
reret · et peperit filium suum primogeni
tum · & pannicula inuoluit · & reclinauit in
sepulchro quia non erat locus in diuersorio ·
et reliqua ·

59
OMEL BEATI GREGORI
PAPAE DE IANDEM LECTIÖN

LARGI

ENTE DÑO.

missarum solle

nia ter hodie

cælebraturisü

mus. loqui diu de

euangelica lectione

non possumus. Sed nos aliquid

uel breuiter dicere. redemptoris

nostri natiuitas ipsa com pellit.

Quid est quod nascituro dño man

dus describitur. Nisi hoc quod aper

te monstratur. Quia ille appa

rebat in carne qui electos suos ad scri

beret in æternitate. Quo contra

dereprobis per prophetam dicitur.

Deleantur de libro uiuentium. Et

cum iustis non scribantur. Qui

bene etiam in bethleem nascitur.

Bethleem quippe domus panis in

terprexatur. Ipse namque est

qui ait. Ego sum panis uiuus.

qui de caelo descendi. Locus ergo

in quo dñs nascitur. domus panis

ante uocatus est. quia futurum

profecto erat. ut ille ibi per materia

carnis appareret. qui electorum

mentes interna facietate reficeret.

Qui non in parentum domo. sed in uia

nascitur. ut profecto ostenderet.

quia per humanitatem quam ad su

pererat. quasi in alieno nascebatur.

Alienum uidelicet. non secundum

potestatem dico. sed secundum natu

ram. Nam de potestate eius

scriptum est. In propria uenit.

In natura etenim sua. ante tempora

natus est. In nostra uenit ex tem

pore. Qui ergo æternus per

manens. temporalis apparuit. alienum est

ubi descendit. Et quia per prophetam dicitur.

Omnis caro foenum. factus homo

foenum nostrum uestit in frumen

tum. Qui de semetipso ait.

Nisi granum frumenti cadens

in terram mortuum fuerit. ipsu

solum manet. Unde & natus

in praesepio reclinatur. ut fideles

omnes. uidelicet scã animalia.

carnis sue frumento reficeret.

Ne ab æternæ intelligentiæ pa

bulo. ieiuna remanerent.

Quid est hoc. quod uigilantibus

pastoribus angelus appareret.

eosque di claritas circum fulsit.

Nisi quod illi praecederis uidere sub

limia merentur. Qui fidelibus

gregibus pre esse solliciti sciunt.

Quumque ipsi pie super gregem ui

gilant. diuina super eos gratia

largius coruscat. Regem uero

natum angelus nuntiat. eius

que uoci. angelorum uoces conci

nunt. Et congaudentes clamant.

Gloria in excelsis dō. Et in terra

pax hominibus bonae uoluntatis . . . Prius quippe quam redemptor noster per carnem naceretur . . . discordiam cum angelis habuimus . . . Aquorum claritate atque munditia . . . per primae culpa meritum . . . per cotidiana delicta ^{longe} distabamus . . . Quia enim peccando extranieramus ad . . . extranicos nos a suo consortio deputabant angeli ciues dei . . . Sed quia cognouimus regem nostrum . . . recognouerunt nos angeli ciues suos . . . Quia enim rex caeli terram nrae carnis adsumpsit . . . Infirmi-
tatem nostram . . . illa iam angelica celsitudo non despicit . . . Ad pacem nostram angeli redeunt . . . intentionem prioris discordiae post ponunt . . . Et quos prius infirmos abiectosque despexerant . . . iam socios uenerantur . . . Hinc est enim quod loth . . . & iosue . . . angelos adorant . . . nec tamen adorare prohibentur . . . Iohannes uero in apocalipsi adorare angelum uoluit . . . sed tamen uidem hunc angelus . . . ne se debeat adorare . . . compescit dicens . . . Vide ne feceris . . . conseruus enim tuus sum . . . et fratrum tuorum . . . Quid est quod ante redemptoris aduentum . . . angeli ab hominibus

adorantur & tacent . . .

Post modum uero adorari refugiunt . . . nisi quod naturam nostram quam prius despexerant . . . postquam hanc super se adsumpta conspiciunt . . . prostratum sibi uidere pertimescant . . .

Nec iam sub se uelut infirmam contemnere ausi sunt . . . quam super se uidelicet in caeli rege uenerantur . . .

Nec habere dedignantur homine socium . . . qui super se adorant hominem dñm . . .

Curemas ergo fratres kmi . . . nequanos immunditia polluat . . . qui in aeterna praesentia ^{praesentia} & diuina . . . & angelis suis aequales sumus . . .

Uindicemus moribus dignitatem nram . . . Nulla nos luxuria inquinat . . . Nulla turpis cogitatio accusat . . . Non malitia mentem mordeat . . . Non inuidiae rubigo consumat . . .

Non elatio inflat . . . Non ambitio per terrena oblectamenta dilanet . . .

Quia et enim uocati sunt homines . . .

De fende ergo tibi homo contra uitia honorem di . . . quia propter te factus est dñs homo . . .

LECT. S. E. S. E. LUCAM.

In illo tempore. Pastores loqueban-
tur adinuicem. Transimus usque in beth-
leem. & uideamus uerbum quod factum
est. quod dñs ostendit nobis. Et reliq.

XXV. OMET. UENERAB. BEDAE.
PRBI. DE EAD. LECTIONE.

Nato in bethleem dño saluatore. sicut
sacra euangelii testatur historia.
pastoribus qui in regione eadem erant
uigilantes uigilias noctis super gregem su-
um. angelus dñi magna cum luce appa-
ruit. **E**xortumq; mundo solem iusti-
tiae. non solum caelestis uoce sermonis.
uerum etiam claritate diuinae lucis
astruxit. **N**usquam enim in tota uete-
ris instrumenta serie repperimus ange-
los qui tam sedulo apparuerit patribus.
cum luce apparuisse. **S**ed hoc priui-
legium. recte hodie no tempore serua-
tum est. quando exortum est in tene-
bris lumen rectis corde. misericors & mi-
serator dñs. **V**erum ne parua unius
angeli uidere aut auctoritas. post qua
unus sacrum uentum nouae natiuitatis
edocuit. statim multo caudo caelestium
agminum. quae gloriam dō caneret.
pacem q; simul hominib; predicaret ad-
fuit. **A**perre demonstrans. quia per
hanc natiuitatem. homines ad pacem
unius fidei. spei & dilectionis. atq; ad
gloriam diuinae laudationis essent
conuertendi. **S**ignificant autem
mystice pastores isti gregum. docto-

res quosque ac rectores fidelium
animarum. **N**ox cuius uigilias
custodiebat super gregem suum. pe-
ricula temptationum indicat. **A**qui
bus se suosq; subiectos. **O**mnes qui p-
fecte uigilant custodire non desistunt.
Et bene nato dño. pastores supra gregem
uigilant. ille & enim natus est qui di-
cit. **E**go sum pastor bonus. bonus
pastor. animam suam dat pro ouibus
suis. **S**ed & tempus imminet. quo
idem pastor summe bonus. missis in
mundum pastoribus. oues suas quae
longe lateq; dispersae erant. ad
semper uidentia caelestis uitae pas-
cia reuocaret. **Q**uorum summo
pastori praecipit. **S**idiligis me. pasce
oues meas. **Q**uod aperiens ait.
Confirma fratres tuos. **E**t factum
est ut disces serunt ab eis. angeli in caelum
pastores loquebantur adinuicem.
Transimus usque bethleem. & uidea-
mus hoc uerbum quod factum est.
quod fecit dñs & ostendit nobis. **E**t
uenerunt festinantes & inuenerunt
mariam & ioseph & infantem posi-
tum in praesepio. **P**astores quide
illi. felici gaudio festinauerunt uidere
quod audierant. **E**t qui ardenti
amore quae fierunt. **C**ontinuo salua-
torem quem quae fierunt inuenire
meruerunt. **S**ed intellectualium
pastores gregum. innocenti fide-
les. quia mentis industria xpm quae

retere debeant / dictis pariter suis of-
tenderunt & factis. **T**ranseamus
inquit usq; bechleem & uidea-
mus hoc uerbum quod factum est.
Transeamus ergo & nos fratres km̄i co-
gitando usq; bechleem ciuitatem da-
uid & recolamus amando atq; eius
incarnationem dignis celebremus ho-
noribus. **T**ranseamus abiectis concu-
piscencijs carnalibus toto mentis desi-
derio usq; bechleem supernam idest
domum panis uiui non manufactam
sed aeternam in celis. **E**t recola-
mus amando quia uerbum caro fac-
tum est. **I**lluc carne ascendit. ibi
index terra di patris sedet. illuc eum
tota uirtutum instantia sequamur.
& sollicita cordis accorporis castigatio-
ne procuremus. **U**t quem illi in praesepio
uidere uagientem. Nos in patris
solio mereamur uidere regnantem.
Et uideamus inquit hoc uerbum quod
factum est. **Q**uam recta & pura
fidei sc̄ae confessio. **I**n principio e-
rat uerbum & uerbum erat apud d̄m
& d̄s erat uerbum. **H**oc uerbum
natum ex patre non factum est quia
creatura d̄s non est. **A**natiuitate
diuina uideri ab hominibus non potuit.
sed ut uideri possit. uerbum caro fac-
tum est & habitauit in nobis. **V**i-
deamus ergo inquit hoc uerbum
quod factum est quia ante quam fac-
tum esset hoc uidere nequiuimus.

Quod fecit d̄s & ostendit nobis. **Q**uod in
carnari fecit d̄s & per hoc uisibile
nobis exhibuit. **E**t uenerunt festi-
nantes & inuenerunt mariam & ioseph
& infantem positum in praesepio.
Venerunt pastores festinantes & inue-
nerunt d̄m hominem natum simul
& eiusdem natiuitatis ministros.
Festinemus & nos fr̄i mei non passi-
bus pedum sed bonorum profectibus
operum uidere eandem gloriositatem
humanitatem cum eisdem ministris
digna seruitutis suae mercede remu-
neratis. **F**estinemus uidere illam
indiuina patris ac sua maiestate ful-
gentem. **F**estinemus inquam. **N**am
tanta beatitudo non cum desidia ac cor-
pore quaerenda sed alacriter sunt
xpi sequenda uestigia. **N**am ipse
cursum nr̄m data manu uiuare desi-
derat delectaturq; uobis audire.
Trahe me post te cur remus in odore
unguentorum tuorum. **C**itius er-
go uirtutum gressibus sequamur.
ut mereamur consequi. **N**emo tar-
det conueru ad d̄m. **N**emo differat
dedie in diem. ipsum per omnia &
ante omnia precantes. ut gressus
nr̄os dirigat secundum eloquium suū
& non domine tur nr̄i omnis iniusticia.
Videntes autem cognouerunt de uerbo
quod dictum erat illis de uero hoc.
Et nos fratres d̄m quae dicta sunt
nobis de saluatore nr̄o d̄o uero & homi-

ne inter i pia fide percipere . plena
dilectione festinemus . unplecti . uel hec
in futuro perfectae cognitionis in su
conprehendere ualeamus . Haec &
enim sola uera est beatorum . non so
lum hominum sed angelorum uita .
faciem ppetuo sui cernere creatoris .

Quam desiderabat ardentem psalmista
qui dicebat . sicut anima mea ad
dm uiuum . quando ueniam & parebo
uite faciem di . Cuius solius in sio
ne . Non autem ulla terrenarum re
rum affluentia desiderium suum sa
tari posse signauit . cum ait . Sati
abor dum manifestabitur gloria tua .

Verum quia non otiosi ac desidiosi . sed
uita uiam operibus insudantes . diuina
contemplatione sunt digni . sollicitae
pae misit . Ego autem cum iusti
tia apparebo in conspectu tuo . Ui
dentes ergo pastores . cognouerunt
de uerbo quod dictum erat illis de xpo .

Quia uisio diuina cognitio eius est . Et hec
est sola beata hominis uita . ipso dicen
te ac testante . qui nos patri comen
datis dicit inter alia . Haec est au
t uita aeterna . ut cognoscat te esse
uerum & unum dm . & quem misit
ihm xpm . Et omnes qui audie
runt mirati sunt . & de his quae dic
ta erant a pastoribus ad ipsos . Non
cela uere silentio pastores arcana
quae diuinitas agnouerunt . sed quib
cumque potuerit dicebant . Quia

56
& spirituales ecclesiae pastores . in hoc
maxime sunt ordinati . ut uerbi diuini
tertia pae dicent . & mira quae in scrip
turis didicerint . miranda suis audito
ribus ostendant . Non solum pas
tores episcopi . presbiteri . & diacones .
uel etiam rectores monasteriorum
sunt intellegendi . sed & omnes fide
les qui uel paruulae suae domus cus
todiam gerunt . pastores recte uocari
tur . in quantum eidem suae domui
sollicita uigilantia pae sunt . Et
quicumque uerbum saltem unum aut duo
bus fratribus cotidiano regimine pre
est . pastoris eiusdem debet officium
implere . quia in quantum sufficit .
pascere hos uerbi dapibus iubetur .
Immo unus quisque uerbum fratris . qui & iam
priuatus uiuere creditur . pastoris
officium tenet . & spiritalem pascit
gregem . uigiliasque noctis custodit
supra illam . si bonorum actuum cogi
tationumque mundarum sibi ad gregem
multitudinem . haec iusto moderami
ne gubernare . caelestibus scripturis
rum pascuis nutrire . & per uigili sol
licita contra immundorum spirituum
insidias seruare contendit . Maria
autem conseruabat omnia uerba haec .
conferens in corde suo . Maria
uirginalis pudicitiae uita custodiens .
secreta xpi quae nouerat . nemini di
uulgare uolebat . sed ipsum haec quan
do uellet & quomodo uellet . diuulgare

reuerenter expectabat. Ipsa autē
eadem secreta ore tacito uigiliter
corde sedula scrutabatur. Et hoc
est quod ait. Conferens in corde suo.

Conferabat quippe ea quae acta uide
bat. his quae agenda legerat. Vide
bat namque se de stirpe dauid ortam
in nazareth. de spū scō filium dī conce
pis se. Legerat in propheta. Iniet
uirga de radice iesse. & nazareus de ra
dice eius ascendet. & requiescet super
eum spūs dñi. Legerat. & tu bethle
em estata. paruulus es in milibus iuda
ex te mihi egredietur quisit domina
tor misit. Et egressus eius ab im
itio adiebus aeternitatis. Videbat
se in bethleem peperisse dominatōrē
isrl. quia aeternus ex patre dī ante
saecula natus est; uidebat se uirgi
nem concepis se. peperisse filium. &
uocasse nomen eius ih̄m. Lege
rat in prophetis. Ecce uirgo conce
piet & pariet filium. & uocabitur no
meneius emmanuel. Legerat.
bos cognouit possessorem suum
& asinus praesepe dñi sui. Videbat
dñm positum in praesepe. quo bos &
asinus solet nutriendus aduenire.

Meminerat sibi dictum ab angelo.
spūs sc̄s super ueniet in te. & uirtus
altissimi obumbrabit tibi. ideoque
quod nascetur ex te sc̄m. uocabitur
filius dī. Legerat modum natiui
tatis eius. non nisi angelo reuelante

potius se cognosci. Dicente esaiā.
Generationem autem eius quis enarra
bit. Legerat. & tu turris gregis ne
bulosa. filiae sion usque ad te ueniet.
& ueniet potestas prima regnum fili
ae hierusalem. Audiebat angelicas
uirtutes quae sunt filiae supernae
ciuitatis apparuit se pastoribus. in loco
qui a conuentu pecorum antiquitus
turris gregis uocabatur. Et est
uno miliario ad orientem bethleem.
ubi & iam nunc tria pastorum illorum
monumenta in ecclesia monstrantur.

Nouerat tunc uenisse in carne dñm. cui
una & aeterna est cum patre potestas.
qui regnum daret ecclesiae. filiae sci
licet caelestis hierusalem. Confer
bat ergo maria ea quae fienda legerat.
cum his quae iam facta cognouit. non
haec tamen ore promens. sed clauso ser
uans in corde. Et reuersi sunt pas
tores glorificantes & laudantes dñm.
in omnibus quae audierant & uiderant.
sicut dictum est ad illos. Discamus
& nos fr̄s km̄. a contemplatione domi
nicae dispensationis. qua nobis pie sub
uenire dignatus est. ad agendas sem
per beneficis eius gratias reuer ti.
Sic enim illi sola adhuc natiuitate eius
cognita. Reuersi sunt glorificantes &
laudantes dñm in omnibus quae audie
rant & uiderant. Quanto magis oportet
nos. qui totam incarnationis illius
seriem ex ordine cognouimus. qui sa

cramentis illius inbuti sumus. in omni-
 bus gloriis eius a laudem. non solum
 uerbo sed etiam factis praedicare.
 Neque unquam obliuisci quod ideo dñs.
 homo natus est. ut nos ad imaginem
 & similitudinem suae diuinitatis renas-
 cendo reficeret. Ideo baptizatus aqua
 ut nostrorum ablutionem scelerum. om-
 nium fluentia secundaret aquarum.
 Ideo temptatus inheremo. ut uincendo
 temptatorem. Nobis quoque uincendi
 peritiam uis autemque tribueret.
 Ideo mortuus. ut mortis destrueret
 imperium. Ideo surrexit & ascen-
 dit in caelum. ut nobis resurgendi a
 mortuis. atque in caelestibus prope tuo
 regnandi. spem exemplumque prae-
 beret. Pro quibus singulis reuer-
 si ad inuicem purissime dispensatio-
 nis eius. glorificemus & laudemus
 ipsum dñm ac dñm nr̄m ih̄m xp̄m. qui
 uiuit & regnat cum patre in unitate
 sp̄s sc̄i. p̄ omnia saecula saeculorū. Amen.

HIC SC̄I IYAN̄ SIC̄ IOHAN̄N̄I.

In principio erat uerbum. & uerbum erat
 apud dñm. & dñs erat uerbum. Hoc erat
 in principio apud dñm. Omnia per ipsum fac-
 ta sunt. & sine ipso factum ē nihil. Et reliq̄.

**ITEM OMEL VENERABI-
 LIS BEDAE PR̄BI. DE EADĒ
 LECT. IN NATALE DÑI.**

Quia temporalem mediatoris dñi.
 & hominum hominis ih̄u xp̄i.
 natiuitatem quae hodie na-

die facta est. sc̄orum uerbis euan-
 gelistarum. mathei uidelicet & luce.
 manifestatam cognouimus. libet
 etiam de uerbi idest diuinitatis eius
 eternitate. in qua patri manet sem-
 per. equalis. beati iohannis euange-
 listae dicta scrutari. Qui singula-
 ris priuilegio meruit castitatis. ut ce-
 teris altius diuinitatis ipsius caperet.
 simul & patefaceret arcantum. Ne-
 que enim frustra in caena supra pectus
 dñi ih̄u. recubuit se perhibetur. sed
 per hoc typice docetur. quia caelestis
 haustum sapientiae. ceteris excellen-
 tius. de seissimo eius dem pectoris fon-
 te potauerit. Vnde & merito in si-
 gura quae tuor animalium. aquilae
 uolanti comparatur. Cunctis quip-
 pe aibus aquila celsius uolare. cunc-
 tis animantibus. claris solis radiis in-
 figere consueuit obtutus. Et ceteri
 euangelistae. quasi in terra ambulante
 cum dño. qui temporalem eius gene-
 rationem. pariter & temporalia facta
 sufficienter exponentes. pauca de di-
 uinitate dixerunt. Hic autem qua-
 si ad caelum uolat cum dño. qui per pau-
 ca de temporalibus eius actis edisserens.
 aeternam diuinitatis eius potentiam.
 per quam omnia facta sunt. sublimius
 mente uolando. & limpidius specularan-
 do cognouit. ac nobis cognoscendam
 scribendo contradidit. Ergo alii
 euangelistae xp̄m ex tempore natum

describunt. Iohannes eundem in prin-
cipio fuisse testatur dicens. In prin-
cipio erat uerbum. Alii inter homi-
nes eum subito apparuisse commemo-
rant. Ille ipsum apud dm̄ semp̄ fuisse
declarat dicens. Et uerbum erat apud
dm̄. Alium uerum hominem ille
uerum confirmat esse dm̄ dicens. Et
ds̄ erat uerbum. Alii hominem eum
apud homines temporaliter conuersatum
ille dm̄ apud dm̄ in principio manentem
ostendit dicens. Hoc erat in principio
apud dm̄. Alii magna que in homi-
ne gessit perhibent. Ille quod omne
creaturam uisibilem & inuisibilem per
ipsum ds̄ pater fecerit docet dicens.
Omnia per ipsum facta sunt & sine ipso
factum est nihil. Et mire beatus
iohannes initio euangelii sui de diuinitate
saluatoris & fidem recte credentium sub-
limiter imbuat & hereticorum perfidi-
am potenter exsuperat. Fuere
namque heretici qui dicerent. Si er-
go natus est xps̄. erat tempus quando
ille non erat. Quos primo sermone
redarguit cum ait. In principio erat
uerbum. Neque uero ait. In princi-
pio coepit esse uerbum. ut uidelicet eū
non ex tempore ortum. sed in exor-
tu temporum existentem. ac per hoc sine
ullo temporis initio de patre natū mon-
straret. iuxta quod ipse loquitur in pro-
uerbiis. Dns̄ possedit me initio uia-
rum suarum. Ante quam quicquam

faceret a principio. ab aeterno ordina-
tus sum. Item fuerunt heretici.
qui tres sc̄ae trinitatis personas esse
negantes dicerent. Idem ds̄ quando
uult pater est. Quando uult filius est.
quando uult sp̄s sc̄s est. Ipse tamen
unus est. Quorum destruens erro-
rem subiungit. Et uerbum erat apud
dm̄. Si enim aliud apud alium erit.
duo sunt profecto pater & filius. & non
unus ipse modo pater modo filius modo
& iam sp̄s sc̄s est. quasi mutabilis sit di-
nae substantiae natura. Cum aper-
tissime iacobus dicat apostolus. Apud
quem non est transmutatio. nec uicissitu-
dinis obumbratio. Item fuere qui-
dam prauis dogmatibus auctores. qui xpm̄
hominem tantum confitentes. dm̄ pro-
sus esse non crederent. Quos conse-
quenter obprimit cum ait. Et ds̄
erat uerbum. Fuere alii qui dm̄
quidem illum. sed ex tempore incarna-
tionis factum. Non autem aeternum
ante saecula natum a patre putarent.
Vnde quidam talium dixisse commemo-
ratur. Non in uideo xpo factum do-
qm̄ & ego si uolo possum fieri secundum
ipsum. Et horum nefandam refel-
lit sententiam euangelista cum ait.
Hoc erat in principio apud dm̄. Idest
hoc uerbum quod ds̄ est. non ex tempo-
re coepit. sed in principio erat ds̄ apud
dm̄. Item fuere ueritatis inimici qui
xpm̄ & uice partum uirginis fuisse

iam non negarent. Non tamen natū
ex patre dñi sed factum a patre & ideo
minorem patre quia creaturam cre-
derent. Etiam hos damnat euan-
gelicus sermo qui dicit. Omnia
per ipsum facta sunt & sine ipso
factum est nihil. ¶ Si enim nihil
creaturarum sine ipso factum est.
patet profecto quia ipse creatura
non est. per quem omnis creatura
facta est. Et ne quis audiens fac-
tam per dñm creaturam. mutabilem
credere eius uoluntatem. Quasi
qui subito uellet facere creaturam
quam ab aeterno numquam antese-
cisset. Manifeste docet euange-
listā. factam qui dem in tempore cre-
aturam. sed in aeterna creatoris sapi-
entia. quando & qualis crearetur
semper fuis se dispositam. Et
hoc est quod ait. Quod factum est.
in ipso uita erat. Id est quod factū
in tempore. siue uiuum. siue uita ca-
rens apparuit. Omne hoc in spirita-
li factoris ratione. quasi semper iuxerat
& uiuit. Non quia coaeternum est
creatori quod creauit. sed quia coaeter-
na est illi ratio uoluntatis suae. in qua
ab aeterno habuit & habet. quid &
quando crearet. Qualiter creatū
gubernet ut maneat. ad quem finem
singula quae creauit perducant.
SEQUITUR. Et uita erat lux hominū.
Quo uerbo aperte docetur. quod ipsa

58
uitalis ratio per quam omnia disposi-
ta sunt & reguntur. Non omnem crea-
turam. sed rationabilem tantum ut sa-
pere possit inluminat. Homines
namque qui ad imaginem di facti sunt p-
cipere sapientiam possunt. animalia
non possunt. Sed & animalis quicū-
que est homo. non percipit ea quae sunt
sp̄s di. Vnde bene cum dixisset.
Et uita erat lux hominū. Subiunxit
& de his qui ab humanae conditionis ho-
nore procul recedentes. Comparati sunt
iumentis insipientibus. & similes facti
sunt illis. Atque ideo certe ueritatis lu-
ce priuantur. Et lux inquit in te-
nebris lucet. & tenebrae eam non com-
prehenderunt. Lux quippe est
hominum xps. qui omnia quae inlu-
minari merentur corda hominum.
suae praesentia cognitionis inlustrat.
Tenebrae autem stultis sunt & iniqui.
quorum caeca precordia. lux aeternae
sapientiae. qualia sunt manifeste cog-
noscit. Quamuis ipsos radios eiusdem
lucis. nequaquam capere per intelle-
gentiam possint. Ueluti si quislibet
caecus uisitare solis offundatur. nec
tamen ipse solem cuius lumine per-
funditur aspiciat. Sed non tamen
tales omnino superna pietas despexit.
Uerum medelam eis salutis qua ad ui-
dendam lucem peruenire possent ad-
hibuit. Ipsa lux inuisibilis. ipsa di-
sapientia. carne in qua uideri posset

induta est. . . Quae in hominis habi-
tu apparet & loquens hominibus .
paulatim fide purificata eorum corda
ad cognitionem suae diuinae uisionis
proueheret . . . Mis sus est ante illum
homo magni meriti . cuius testimonio
parareatur omnes ad audiendam mox
ut apparet ipsam di sapientiam . ad
uidendum ipsam solem iustitiae . nabe-
iam corporis cecum ; Idest ad uiden-
dum audiendum que hominem quid sit
esset . plenum gratiae & ueritatis . .

¶ Fuit inquit homo mis sus ad dō . cui no-
men erat iohannes ; hic uenit in testi-
monium . ut testimonium p hiberet
de lumine . ut omnes crederent per
illum . . Non ait ut omnes crederent
in illum ; maledictus enim homo qui
confidit in homine . & ponit carnem
brachium suum . sed ut omnes inquit
crederent per illum . . Hoc est per
illius testimonium crederent in lucē .
quam necdum uidere nouerant . dñm
uidelicet ihm xpm qui de se ipso tes-
tatur . . Ego sum lux mundi . qui
sequitur me non ambulat in tenebris .
sed habebit lumen uitae . . SEQUITUR .

¶ Non erat ille lux sed ut testimonium p
hiberet de lumine ; Erat lux uera . quae
inluminat omnem hominem uenientē
in hunc mundum . . Et scī quidem ho-
mines lux sunt recte uocati dicente
ad eos dñō . uos estis lux mundi . Et
apostolo paulo . . Fuisstis aliquando

tenebrae . nunc autem lux in dño . .

Sed multum distat inter lucem quae in-
luminatur . & lucem quae inluminat .
Inter eos qui participatione uerae lucis
accipiunt ut luceant . Et ipsam lucē
per se tuam quae non solum lucere in
se ipsa . sed sua praesentia quoscum que
atigerit inlustrare sufficit . . Ad-
uis comparationem uerae lucis . non tan-
tum minores quilibet . uerum etiam
ipse iohannes quo maior inter natos
mulierum non surrexit . lux non esse
asseritur . ut uidelicet xps non esse
quod putabatur monstraretur . Ille
enim ut scriptum est . Erat lucerna
ardens & lucens . . Ardens scilicet
fide & dilectione . Lucens uerbo & ac-
tione . . Gratiam uero lucis pectori-
bus infundere . solius est eius de quo
dicitur . . Erat lux uera . quae inlu-
minat omnem hominem uenientē
in hunc mundum . . Omnem uide-
licet qui inluminatur . siue naturali
ingenio . seu sapientia diuina . . Si-
cut enim nemo a se ipso esse potest .
ita etiam nemo a se ipso sapiens esse
potest . sed illo inlustrante de quo
scriptum est . . Omnis sapientia ad dño
est . . Cuius utramque naturam
& diuinam uidelicet qua semp ubiq
totus manet . & humanam ex qua in
tempore natus loco inclusus apparuit .
consequenter euangelista describit di-
cens . . In mundo erat & mundus per

59
ipsum factus est. & mundus eum non
cognouit. In propria uenit. & sui
eum non receperunt. In mundo
quippe erat & mundus per ipsum fac-
tus est. quia deus erat. quia totus ubique.
quia suae praesentiae maiestatis. sine
labore regens. & sine onere continens
quod fecit. Et mundus eum non
cognouit. quia lux in tenebris lucet.
et tenebrae eam non comprehen-
derunt. Mundum namque hoc loco
dicit. homines mundi amore decep-
tos. atque inherendo creaturae ab-
agnoscenda creatoris sui maiestate
reflexos. In propria uenit. quia
in mundo quem per diuinitatem fecit
per humanitatem apparuit. Inpro-
pria uenit. quia in gente iudaea qua
sibi praesentiae ceteris nationibus specialis gra-
tia copulauerat. incarnari dignatus
est. In mundo ergo erat. & in mun-
dum uenit. In mundo erat per diui-
nitatem. In mundum uenit per incar-
nationem. Uenire quippe uel abire
humanitatis est. Manere diuinitatis.
Quia ergo cum in mundo esset per diui-
nitatem. mundus eum non cognouit.
dignatus est uenire in mundum per
humanitatem. ut uel sic eum mundus
cognosceret. Sed uideamus quid
sequitur. In propria uenit. & sui
eum non receperunt. Quem enim in po-
tentia detexit cuncta creaturam regen-
temque non cognouerunt. ipsum in-

carnis infirmitate miraculis corus-
cantem recipere noluerunt. Et
quod grauius est. sine eum non recepe-
runt. Homines scilicet quos ipse
creauit. iudaei quos peculiarem sibi
elegerat implebem. quibus suae cogni-
tionis reuelauerat arcanum. Quos
mirificis pactum glorificauerat accis.
quibus suae legis doctrinam contulerat.
Ex quibus se in carnis mundum promiserat.
Et in quibus se in carnatum ut promise-
rat ostendit. Ipse eum recipere ueni-
entem. magna ex parte recusarunt.
Neque enim omnes recusarunt. Alio-
quin nullus esset saluus. Nunc
autem multum ex utroque populo
credendo receperunt. De quibus e-
uangelista consequenter insinuat di-
cens. Quos quidem autem receperunt
eum. dedit eis potestatem filios
dei fieri. his qui credunt in nomine eius.
Consideremus fratres karissimi. quanta gratia
redemptoris nostri. quam magna sit mul-
titudine dulcedinis eius. Unicus ex pa-
tre natus est. & noluit remanere unus.
Descendit ad terram. ubi sibi quibus
regnum patris suum dare posset adqui-
reret. Deus ex dono natus est. et noluit
diuinitatem filius manere. hominis
quoque filius fieri dignatus est. non a-
mitte. tenens quod erat. sed assumens quod
non erat. ut per hoc homines in di-
filios transferret. gloriaeque suae fa-
ceret coheredes. Qui quod ipse semp

habebat per naturam inciperent
habere per gratiam. Consideremus
quanta uirtus est fidei cuius
merito potestas datur hominibus fi-
lios dei fieri. Vnde bene scriptum est
quia iustus ex fide uiuit. Viuit enim
iustus ex fide non illa quae labiorum
tantum confessione profertur sed
ea quae per dilectionem operatur.
Alioquin fides si non habeat opera mor-
tua est in semet ipsa. Nullus se ip-
sum despiciat. Nullus de sua salute
desperet. Curramus omnes curra-
mus singuli ut queramus longe
mereamur fieri prope in sanguine christi.
Videamus quod dicitur. Quia quot
quot receperunt eum dedit eis potes-
tatem filios dei fieri. Quot quot in-
quit receperunt. Non est enim
per sonarum acceptor dei sed
in omni gente qui timet eum & ope-
ratur iustitiam acceptus est illi.
Quo autem ordine credentes filii dei
possunt fieri. Et quantum haec ge-
neratio a carnali distet. subsecutus
euangelista designat. Quia non ex
sanguinibus inquit neque ex uolunta-
te carnis neque ex uoluntate uiri sed
ex dono nati sunt. Carnalis quippe
nostra singulorum generatio ex san-
guinibus id est ex natura maris &
feminae ac complexu coniugum duxit
originem. At uero spiritalis spiritus
sacri gratia ministratur. Quam a carna-

li distinguens dominus ait. Nisi quis
renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non
potest introire in regnum dei. Quod
natum est ex carne caro est. quod
natum est de spiritu spiritus est. Verum
ne quis hominum dubitet filium sed
& coherede deo christi posse fieri. dat ex
emplum euangelista. Quia et ipse
filius dei homo fieri et inter homines
habitare dignatus est. ut humanae
particeps existendo fragilitatis. homi-
nes diuinae uirtutis suae donaret
esse participes. Et uerbum caro
factum est & habitauit in nobis.
Quod est dicere. & filius dei homo factus
est & inter homines conuersatus est.
Solet namque scriptura modo animae
modo carnis uocabulo totum desig-
nare hominem. Animae uidelicet
ut scriptum est. Quia descendit
iacob in aegyptum. manum abus sep-
tuaginta. Carnis uero uerbum sus-
scriptum est. Et uidebit omnis
caro salutare dei. Neque enim uel
animae sine corporibus in aegyptum
descendere. uel caro sine anima ui-
dere aliquid potest. Sed hic per
animam totus homo ibi signatur
per carnem. Sic ergo hoc loco
quod dicitur. Et uerbum caro fac-
tum est. nihil aliud debet intel-
ligi quam si diceretur ait. & deus homo
factus est. Carnem uidelicet in-
duendo & animam. Ut sicut quisque

60
nostrum unus homo ex carne con-
stat & anima. Ita unus ab incarnati-
onis tempore xpi ex diuinitate car-
nis & anima constat. **O**fabacter
no in aeternum existens uerus uersat
hominem ex tempore assumens inu-
nitatem suae personae. uerum que
non habuerat. SEQUITUR.

Et uidimus gloriam eius. gloriam qua
si unigeniti a patre. plenum gratiae
et ueritatis. **G**loriam xpi quam
ante incarnationem uidere non po-
terant homines. post incarnationem
uiderunt. **A**spicientes humanita-
tem miraculis resurgentem & intel-
legentes diuinitatem in eis latitantem.

Illi maxime qui et eius claritatem an-
te passionem cuius figurati in monte
sco contemplari meruerunt. Uoce
de lapsa a deum huiusmodi magni-
fica gloria. **H**ic est filius meus di-
lectus in quo mihi conplacui. **E**t
post passionem. resurrectionis. as-
censionis que ipsius gloria conspecta.
spis eius sunt dono mirifice refecti.

Quibus omnibus manifeste cognouerunt.
quod huiusmodi gloria non cui libet
scorum. sed illi solum homini qui esset
in diuinitate unigenitus a patre conue-
niret. **Q**uod autem sequitur. Ple-
num gratiae & ueritatis. **G**ratia ple-
nus erat idem homo xpi ihu. cui singu-
larimunere praeter ceteris mortalibus
datum est. ut statim ex quo in uero

uirginis concipi. & homo fieri inciperet
uerus esset & deus. **V**nde & eadem
gloriosa semper uirgo maria. Non
solum hominis xpi. sed et diuinitatis
recte credenda & confitenda est.
Idem ueritate plenus erat & est. ip-
sa uidelicet uerbi diuinitate. quae
hominem illum singulariter electum.
cum quo una xpi persona esset ad-
sumere dignata est. **N**on ali-
quid suae diuinae substantiae ut
heretici uolunt infaciendam homi-
nis naturam commutatis. sed ipsa
apud patrem manens totum quod
erat. totam de semine dauid natu-
ram ueri hominis. quam non habe-
bat suscipiens. **V**nde oportet
fratres karissimi. ut qui humanam redemp-
toris nostri natiuitatem. hodie annua
deuotione recolimus. & diuinam
pariter & humanam eius naturam
non annuo sed continuo semper
amplectamur amore. **D**iuina
per quam creati sumus. cum non es-
semus. humanam per quam recrea-
ti sumus. **E**t quidem diuina con-
ditoris nostri uirtus. sine assumptione
humanitatis nos recreare erat ido-
nea. **H**umana autem eiusdem
redemptoris nostri infirmitas. sine ad-
sumente se & inhabitante in se. & o-
perante per se diuinitate. nos recreare
nequit. **A**t quia ideo uerbum caro
factum est. id est deus homo factus est

et habitauit in nobis. Ut per cognatum nobis hominis habitum. Nobis conuersando congruere. Nos al loquendo instruere. Nobis uiuendi uiam praebere. pro nobis contra hostem confluere. Nram morte moriendo ac resurgendo posset destruere. Per uiae ternam uero patri diuinitatem. nos interius uiuificando ad diuina sus tolleret. remissionem nobis peccatorum pariter. & sps sci dona concederet. Et post bonorum perfectionem operum non solum nos ad uidendam gloriam clarificatae suae perduceret humanitatis. sed et incommutabilem nobis essentiam suae diuinae maiestatis ostenderet. In qua uiuit & regnat cum patre in unitate sps sci. p omnia saecula saeculorum. In

XXVII **IN NAT SC SEPH**
NIPROTO MARTYRIS XPI
OMEI BEATI PULCENTII
CARTAGINENSIS EPI.
HERI CAELE
BRAUIMUS
temporalem sempiternam
in regis nri natalem. Hodie celebra
mus triumphalem militis passio
nem. Heri enim rex nri crabea
carnis indutus. de aula uteri uirgi
nalis egrediens. uisitare dignatus
est mundum. hodie miles de taber

naculo corporis exiens. triumphator migravit ad caelum.

Ille sempiternae deitatis maiestate ser uata. ser uile cinctorium carnis assumens. in huius saeculi campo pugnaturus intravit. Iste depositis corruptibilibus corporis indumentis. ad caeli palatium perenniter regnaturus ascendit. Ille descendit carne uelatus. iste ascendit sanguine laureatus. Ascendit iste lapidantibus iudeis. quia ille descendit laetantibus angelis. Gloria in excelsis do heri exultantes sci angeli cantauerunt. hodie stephanum laetantes. in suum consortium susceperunt. Heri dñs exiit de utero ^{uirginis} hodie miles egressus est de ergastulo carnis. Heri xps pro nobis pannu se in uoluitus. hodie stephanus stola est ab eo immortalitatis indutus. Heri praesepis angustia xpm portauit in fanctem. hodie immensitas caeli suscepit stephanum triumphantem. Solus descendit dñs. ut multos eleuaret. Humiliauit se rex noster. ut suos milites exaltaret. Quia enim corporis suo uirginis praeparauit uterum. ipse martiri suo aperire dignatus est caelum. Omnis xps angustias uitae non dedignatus est uteri. ut animam stephani latitudo susciperet caeli. **Necessarium**

tamen nobis est fratres agnoscere. qui
bus armis praecinctus Stephanus.
seuiciam iudaeorum potuit superare.
ut ita meruisset feliciter triumphare.
Neque enim parui pendenda
sunt talis uirtus talisque triumphus.
Haut uero uilibus armis potuit praec
mumiri. quia multis non potuit su
perari. Inuictae namque in eo eni
tuit insigne uirtutis. quae nec fre
mentium saeuiciam formidauit.
nec lapidantium ictibus deuicta suc
cubuit. Usque adeo enim inter fre
mentes permansit interritus. & in
lapidum fuit cruciamenta securus.
ut incredulitatem iudaeorum fiden
ter argueret. & benignus pro lapi
dantibus exoraret. *fines* Quod est
ergo tam magnum atque insuperabi
le genus armorum. quomunitas
seuientes argueret. lapidantes non
repercutiens. sed patiens superaret.
Insuper & occisus. aulam caelestis
regni uiuus & coronatus intraret.
Procul dubio munimine regio septus.
nullatenus est ab aduersariis su
peratus. Quo rex noster cum sit al
tissimus. pro nobis humilis uenit.
sed manus uenire non potuit. Mag
num quippe donatiuum suis militibus
attulit. quo eos non solum copiose di
tauit. sed etiam ad certandum in uic
tissime confortauit. Attulit namque
donum caritatis. quae produceret homi

nes ad consortium detaxis. Quod
ergo attulit erogauit. nec sibi aliquid
minuit. sed mirabiliter & suorum
fidelium pauperiem ditauit. Et in
deficientibus thesauris plenus ipse
permansit. Caritas ergo quae ad
terram de caelo deposuit christum. ipsa
Stephanum de terris eleuauit ad caelum.
Caritas quae praecessit in rege. ipsa
subsequenter resulsit in milite.
O admiranda ubique potentia saluatoris.
O praedicanda indefinenter gratia re
demptoris. Ostendit in matre
uirginitatis aeternae miraculum.
demonstrauit in martire. inuictae
caritatis indicium. Integritas quip
pe intemerata permansit in uirgi
ne. dilectionis uestis inuicta perse
uerauit in martire. Et sicut in
matre domini non potuit uirginitas
uiolari. sic in martire mente non
potuit christi caritas. tanto saeuienti
um agmine superari. Stephanus
ergo ut nominis sui coronam
meruisset accipere. Caritatem pro
armis habebat. & per ipsam ubique
uincebat. Per caritatem disaui
entibus iudaeis non cessit. Per cari
tatem proximi pro lapidantibus in
tercessit. Per caritatem argue
bat errantes. ut corrigerentur.
Per caritatem pro lapidantibus ora
bat. ne punirentur. Caritatis
uirtute subnixus. uicte saulum

crudeliter saeuientem . & quem habu
it in terra persecutorem . in caelo me
ruit habere consortem . Ipsa sc̄a
et indefessa caritas . desiderabat o
rando . acquirere . quos nequiuit
monendo conuertere . Neque
enim fr̄s existimandus est stepha
nus . tunc inimicos dilexisse . cum pro
eis oraret . & non dilexisse . cum eorū
incredulitatem arguendo corripere .
Absit hoc ab anima martiris . ad caeli
palatium festinantis . Ipsa enim
sc̄a caritas . firmam seruauit in ora
tione patientiam . quae regendam te
nuit in correptione censuram .
Et ideo in oratione . audiri meruit
lentitas . quia sine caritate non fuit
in correptione saeuientia . Ac per
hoc siue orando siue corripiendo .
caritatem beatus stephanus reser
uauit . quia utraque salutem
errantium cogitauit . Et iudicio
sc̄ae orationis ostendit . increpatione
illam non fuisse odii . sed amoris .
Hoc autem faciens . & praesentibus cari
tatem beatus martyr exhibuit . & uti
lenis exemplum posteris dereli
quit . Demonstrauit enim gemi
nam ecclesiastici dispensatoris industri
am . ut ad corrigendum cuiuslibet pec
catis errorem . & non desit in ore cor
reptio . & ad dñm pro eo supplex ef
fundatur oratio . Ut qui malum
facit . per increpationem de malis

operibus confundatur . Et per ora
tionem apud dñm adiuuetur .
A sic ipsa caritas & in ore iustitiam so
net . ut errantem corrigat . & in cor
de patientiam seruet . ut pro erran
te orationem puro affectu dilectionis
effundat . Qui enim errantem
non corripuerit . de negligentia
iudicatur . Qui autem pro eo non
orauerit . de perniciē condēnatur .
Quo circa fr̄s . si quando aliquis pro ani
mae salute . corripitur . non asper
nantes accipiat monita caritatis . nec
praesentem tristitiam suae uolunta
tis attendat . sed consideret quae
lucra utilitatis adquirat . Idcirco
enim arguitur . ut a peccatis operibus
corrigatur . Nec cum uidet correptionem
aliqua uerborum austeritate
feruere . Existimet caritatem in cor
de frigescere . Sicut enim uigilet in
ore correptio . ut in corde non dormi
tet oratio . Ac per hoc in uiciorum
peccanti consulte prospicitur . ut dñm
homo correptus de peccato confundi
tur . & a malis operibus separetur .
et per orationem dñi miserante salue
tur . Nam & sc̄a scriptura dicit .
Quō quem diligit dñs corripit . flagel
lat autem omnem filium quē recipit .
Xp̄i ergo caritate compulsi . & bonos hor
tamur ut in bono permaneant . &
malos compellimus ut a malo disce
dant . Praesertim quō in istis duo

bus scis . geminum nobis monstra-
 tur saluus iudicium . Vt si quis bo-
 nus est . imitetur per seueranciam
 caritatis in stephano . Qui autem ma-
 lus est . sectetur exemplum conuer-
 sionis in paulo . Et qui bonus est .
 aequitatem usque in finem teneat .
 qui autem malus est . quanto citius
 a sua peruersitate discedat . Nec
 bonum hominem . praesumptio iusti-
 tiae faciat negligentem . Nec malu-
 miquitas faciat desperantem . Sed
 ille bonum fortiter teneat . iste ma-
 lum celeriter deserat . Bonus ti-
 meat nec cadat . malus conetur ut
 sur- gat . Quisquis ergo
 malus est . cum paulo proster natus
 in malo . ut cum eo erigatur in bo-
 no . Quo & ille cecidit malus . &
 sur rexit bonus . Prostratus est
 iniquus . et erectus est iustus .
 Cecidit seuis simus persecutor . &
 sur rexit ueridicus praedicator .
 Cadens . lumen corporis impius per-
 didit . Surgens . lumen cordis ius-
 tificatus accepit . Coniunctus
 est itaque stephano . factus ouis ex
 lupo . Et ecce nunc paulus cum
 stephano laetatur . Cum stephano
 xpi claritate perfruitur . Cum ste-
 phano exultat . Cum stephano reg-
 nat . Quo enim praecessit stepha-
 nus trucidatus lapidibus pauli . illuc
 secutus est paulus . adiutus orationib;

stephani . Quam uera uita ffr
 mei . ubi non paulus de ste phano oc-
 cisione confunditur . sed stephanus
 de pauli consortio gratulatur . quo
 caritas in utroque laetatur . Ca-
 ritas quippe in stephano . superauit
 saeuiciam iudaeorum . Caritas in
 paulo . cooperit multitudinem pec-
 catorum . Caritas in utroque pari-
 ter . regnum meruit possidere cae-
 lorum . Caritas est igitur omniu
 fons & origo bonorum . munimen e-
 gregium . uia quae ducit ad caelum .
 In caritate qui ambulat . peccare
 poterit . nec timere . Ipsa dirigit .
 ipsa protegit . ipsa per ducit .
 Quo circa fratres . quo scalam carita-
 tis constituit xps . per quam ad cae-
 lum omnis possit conscendere
 xpianus . Puram caritatem for-
 titer retinete . Ipsam uobis inuice
 exhibete . et in ea proficiendo con-
 scendite . Insistite operibus bonis .
 ut ad praemia aeterna peruenire
 possitis . adiuti gratia xpi dmi sal-
 uatoris . **IN NATAL EIU SDE
 BEATI MARTYRIS STEPH
 O MET S CI MAXIMI EPI .**
 Lectio actuum apostolorum quae no-
 bis hodie lecta est dilectissimi ffr .
 cum plurimum habeat in ipsa specie
 ammirationis . non minus tamen con-
 tinet in ministerio dignitatis . Ec-
 ce inquit beatus stephanus dicit .

xxviii

L

fratres . met . ab

Video caelos apertos & filium ho-
minis stantem ad dexteris dī .
Considerate ac tenens dñi fr̄s :
cum beatus martyr dñm nr̄m
ih̄m xp̄m ad dexteram dī patris
stare uidis set . cur se filium homi-
nis uidere testatus est . & non po-
tius filium dī . Cum utique plus
honoris dño delaturus uidere cur-
sisē dī potius quam hominis filium
uidere dixis set . Sed certatio
postulabat . ut hoc ita & ostendere-
tur in caelo . & praedicaretur in
mundo . Omne enim iudaeorum
scandalum in hoc erat . Cum dñs
noster ih̄s xp̄s qui secundum carnē
est filius hominis . esse etiam dī
filius diceretur . Ideo ergo pul-
chrae scriptura diuina filium homi-
nis ad dexteram dī patris stare me-
morauit . ut ad confundendam iude-
orum incredulitatem . ille martyr
ostenderetur in caelo . qui apertis
negabatur in mundo . Et illi tes-
timonium caelestis ueritatis daret .
cui fidem terrena impietas deroga-
ret . Vnde licet iuxta psalmū
quilectus est . praetiosa est in con-
spectu dñi mors sc̄orum eius . Sed
si quid tamen distare inter marti-
res potest . praecipuus uidetur
esse qui primus est . Nam cū
sc̄s stephanus ab apostolis diaco-
nus ordinatus sit . apostolos ipsos .

beata aegerium phalimorte praecessit .
Actus quiescit inferior ordine . primus
factus est passione . Et quie-
rat discipulus gradu . magister coe-
pit esse martyrio . Complens il-
lud quod beatus propheta in psalmo
dixit . Quid retribuam dño pro om-
nibus quae retribuit mihi . Retri-
buere enim primus uoluit . stephanus
martyr dño . quodcum omni huma-
no genere accepit ad dño . Mortem
enim quam saluator dignatus est
pro omnibus pati . hanc ille primus
reddidit saluatori . Post haec
subiecit scriptura sacra & ait . Po-
sitis genibus clamauit di-
dñe . ne statuas illis hoc peccatum .
Videte dñm fr̄s affectum beati uiri .
uide te magnam & admirabilem ca-
ritatem . In persecutione positus erat .
& propter seccatoribus supplicabat .
Atque nulla lapidum ruina . quando
alius obliuisci poterat . etiam karissi-
mos suos . ille dño commendat inimi-
cos . Quid enim dicebat cū lapidaretur .
Dñe . ne statuas illis hoc peccatum .
Plus itaque tunc illorum dolebat pec-
cata . quam sua uulnera . Plus il-
lorum impietatem . quam suam mor-
tem . Et recte plus . In illorū
quippe iniquitate erant multa quae
plangi . in illius autem morte non erat
quod debuisset doleri . Illorum im-
pietatem mors sequebatur aeterna .

huius autem mortem ut perpetua
Imitemur ergo in aliquo dñi fratres
tantum magistri fidem. tam praedari
martiris caritatem. Diligamus
nos hoc animo in ecclesia fr̄ nros.
quo ille tunc dilexit inimicos suos.
Sed quod peius est aliquotiens non so-
lum inimicos non diligimus. sed
nec amicis quidem fidem integram
custodimus. Sed dicit aliquis. Non
possum diligere inimicum meum.
quem cotidie uelut hostem patior
crudelis simum. O qui cum que il-
le est. ad tendis quid tibi fecerit homo.
& non consideras quid tu feceris dō.
Cum enim tu multum grauiora in
dñm peccata commisisset. quare non
dimittas homini paruum. ut ab idē
digne tur dimittere multum. Re-
cole quid tibi in euangelio ueritas
ipsa promiserit. & quam tibi quodā
modo cautionem fecerit. uel quale
tecum pactum inierit. Si enim
inquit dimiseritis hominibus pecca-
ta eorum. dimittet et & uobis pater
uester caelestis peccata ustra. Si autē
non dimiseritis. nec pater uester di-
mittet et debita ustra. Vide tis fr̄.
quia cum dī gratia in potestate nra
positum est. qualiter ad nō iudice-
mur. Si inquit dimiseritis. dimittet
tur uobis. Iam sepe dixi fr̄.
& frequentius dicere debeo. Ne-
mo se circum ueniat. nemo se seducat.

62
qui uel unum hominem in hoc mun-
do odio habet. qui quid dō in operibus
bonis obtulerit. totum perdit. Qui
a non mentatur paulus apostolus di-
cens. Si dederō omnes facultates
meas in cibos pauperum. et si tradi-
dero corpus meum ut ardeam. carita-
tem autem non habuerō. nihil mihi
prodest. Quam rem etiam bea-
tus iohannes confirmat dicens.
Omnis qui non diligit fratrem suum.
manet in morte. Et iterum.
Qui fratrem suum odit. homicida est.
Hoc loco fratrem omnem hominem
oportet intellegi. Omnes enim
in xpō fr̄ sumus. Nemo itaque
sine caritate de uirginitate praesu-
mat. nemo de elemosinis. nemo
de orationibus confidat. Quia
quoniam diu inimicitiam in corde tenu-
erit. neque istis. neque aliis quibus
libet bonis operibus. placare sibi dñm
poterit. Sed si uult sibi habere
proptium dñm. non dedigne tur audi-
re consilium bonum. Audiat non
me. sed ipsum dñm suum. Si in-
quit offeres munus tuum ad altare.
& ibi recordatus fueris quia frater
tuus habet aliquid aduersum te.
relinque ibi munus tuum ante alta-
re. & uade prius reconciliari fratri
tuo. & tunc uenies offerre munus
tuum. At nos pugnas habentes
intrinsicus & dolos in corde ueritates.

quasi qui bonam conscientiam habeamus. prae sumimus accedere ad altare. non timentes quod scriptum est. Qui manducat & bibit indigne iudicium sibi manducat & bibit. Sed dicit aliquis. Grandis labor est inimicos diligere. pro persecutoribus supplicare. Nec nos negamus fratres. Non paruus quidem labor est in hoc saeculo. sed grande erit praemium in futuro. Per amorem enim hominis inimici efficietis amicus dei. Immo non solum amicus. sed etiam filius. sicut ipse dominus dixit. Diligite inimicos vestros. benefacite his qui uos oderunt. ut sitis filii patris qui in caelis est. Sicut aliquis homo diues in hoc saeculo uellet adoptiuum filium facere. quomodo ser uires. quas indignitates etiam ser uorum eius. quae ser uicia duris sima & aliquoties etiam turpissima sustineres. ut ad eaducam & fragilem hereditatem illius peruenires. Quod ergo alius sustinet propter substantiam terrenam. tu sustine propter uitam aeternam. Conuincimur enim certissima ratione. quia propter dominum possumus quidem. sed nolumus iniurias sustinere. Denique si nobis aliqua potens persona iniuriam faciat. si nos etiam in facie male dicat. nec res pondere aliquid asperum. non dicam uicem reddere audemus. Quare & haec uilla

persona potente. adhuc maiora quam perculimus patiamur. Quod a nobis ex torquet hominis timor. debent a nobis exigere christi amor. Si ergo potens persona. facit contrarios. taceamus & nihil dicere ausi sumus. Si uero aut aequalis aut forte inferior. uelle uem nobis contumeliam fecerit. quasi fera bestia sine ulla patientia. ac sine aliqua contemplatione consurgimus. & aut in praesenti sententiam iniuriam uindicamus. aut certe ad maiorem uicem reddendam. nostrum animum praeparamus. Quid est hoc quod quando potens persona nobis iniuriam intulit. patienter accipimus. quando inferior. nimio furore succendimur. Quod ibi timuimus hominem. hic dominum timere nolumus. Unde ergo uos fratres. quantum possumus cum dei adiutorio contra nos ad patientiam praeparemus. Et in omnibus malis hominibus. medicorum uicem agere studeamus. Et non ipsos homines. sed ipsorum malitiam odio habeamus. Pro bonis oremus ut semper ad meliora conscendant. pro malis. ut cito ad emendationem uitae per poenitentiae lamenta confugiant. Quam rem orantibus uobis ipse prestare dignetur. qui cum patre & spiritu uero uiuit & regnat deus per omnia saecula saeculorum. AMEN. hu.

XXVIII. SERMO SCI AVGVSTINI

DE MIRACULIS EIVSDEM
BEATI MARTYRIS STEPHANI

Magna quae tibi tunc episcopo afferente
proiecto martiris gloriosis
simi stephani memoriam
veniebant magnae multitudine
concursum & occursum. Vbi caecae
mulier ut ad episcopum portantem du
cere tur oravit. Flores quos ferebat
dedit recepit. oculis ammouit. proci
nus uidit. Stupentibus qui aderant
praecipit exultans uiam carnis &
uiae ducem ulterius non requirens.

Memorati memoriam martiris quae posi
ta est in castello sinicensi quod hippo
nensi coloniae uicinum est. Eiusdem
loci lucillus episcopus populo praecedente
atque sequente portabat. Fistula cu
ius molestiam diu laborauerat &
familiaris simi sui medici quae eam seca
ret operiebatur manus illius praeser
uinae uectatione repente sanata est.
Nam deinceps eam in suo corpore non
inuenit.

Eucharius est presbiter ex hispania cala
mae habitat. uetere morbo calculi
laborabat. Per memoriam supra
dicti martiris quam possidens illo
aduexit episcopus saluus factus.

Idem ipse postea morbo alio praesuale
cente mortuus sic iacebat. ut ei iam
polices ligarentur. Optulacione
memorati martiris. cum de memoria
eius reportata esset & super iacentis

corpore missa ipsius presbiteri tunica susci
tatus est.

Fuit ibi uir in ordine suo primarius
nomine martialis aeuo iam grauis
& multum abhorrens a religione christia
na. Habebat sane fidelem filiam
& generum eodem anno baptizatum.

Qui cum eum aegrotantem multis &
magnis lacrimis rogarent ut fieret
christianus. prorsus abnuat. eos quae
turbida indignatione sum mouit.

Visum est genero eius ut iret ad memo
riam sancti stephani & illic pro eo quantum
posset oraret. ut deus illi daret mentem
bonam. qua credere nondisfesset in christum.

Fecit hoc ingenti gemitu & fletu & sin
ceriter ardente pietatis affectu.

Deinde abscedens aliquid de altari florum
quod occurrit tulit. eique cum iam nox
esset ad caput posuit. Tum dormi
tum est. Et ecce ante diluculum clamat
ut ad episcopum curreret. Qui mecum
forte tunc erat apud hipponem.

Cum ergo eum audisset absentem. ue
nire praesbiteros postulauit. Ue
nerunt. credere se dixit. Admi
rantibus atque gaudentibus omnibus
baptizatus est. Hoc quam diu uixit
more habebat. Xp̄e accipe sp̄m meum.

Cum haec uerba beatis simi stephani
quando lapidatus est audisset. ul
tima suis se nesciret. quae hinc quoque
ultima fuerunt. Nam non multo
post etiam ipse defunctus est.

Sanati sunt illic per eundem martirem
etiam podagrici. duo ciues. peregrinus
unus. Sed ciues omnimodo. Pere
grinus autem. per reuelationem quid
adhiberet quando doleret audiuit.
Et cum hoc fecerit. dolor continuo con
quiescit.

Aldarus nomen est fundi. ubi ecclesia.
& in ea memoria est martiris stephani.
Puerum quendam par uulum cum in
area luderet. exorbitantes boues qui
uehiculum traherant. rota obtiue
runt. Et confestim palpitaui ex
spirans. Hunc mater abreptum.
ad eandem memoriam posuit. & non
solum reuixit. uerum etiam in lesus
apparuit.

Simonialis quaedam in uicina pos
sessione quae caspiliana dicitur.
cum aegritudine laboraret ac despe
raretur. ad eandem memoriam tuni
ca eius allata est. Quae antequam
reuocaretur. illa defuncta est. Hac
tamen tunica operuerunt cadauer
eius parentes. et recepto spiritu saluati sunt.

Apus hipponem. bassus quidam sirus.
ad memoriam eiusdem martiris ora
bat. pro aegrotante & perditante
filia. eoq; secum uestem eius ac tulerat.
Cum ecce pueri de domo occurserunt.
qui ei mortuam nuntiarent. Sed
cum orante illo. ab amicis eius excipe
rentur. prohibuerunt eos illudicere.
ne per publicum plangeret. Quicunq;

domum redisset. etiam suorum he
ulacibus per sonantem. & uestem
filiae. quam ferebat super eam pro
iecisset. reddita est uitae.

Rursum ibidem apud nos. hirceni cuiusdam
collectarii filius aegritudine ex tinctus
est. Cumq; corpus iaceret exanimae.
atq; aligentibus & lamentantibus ex
sequiae pararentur. Amicorum eius
quidam inter aliorum consolantiu
uerba suggestit. ut eiusdem marti
ris oleo corpus perungeretur.
factum est. et reuixit.

Itemq; apud nos uir tribunicius. ele
usinus. super memoriam martiris
quae in suburbano eius est. aegritu
dine exanimatum posuit in fantulu
filium. Et post oratione quam multis
cum lacrimis ibi fudit. uiuentem leuauit.

Valrethiam quae colonia uticae. in ci
na est. multa praedara per eundem
martirem facta cognouimus. Cu
ius ibi memoria longe prius quam apud
nos ab episcopo euodio constituta est.
Cum enim nuper illic essemus. petro
niam. daris simam feminam. quae ibi
mirabiliter ex magno atque diuturno
in quo medicorum adiutoria cuncta
defecerant languore sanata est.
hortati sumus uilente supradicto episcopo
ut libellum daret. qui recitaretur
in populo. & oboedientissime paruit.
In quo posuit etiam quod hic recite
re non possum.

A quo dam iudaeo dixit sibi fuisse per
sua sum . ut anulum capil latio uinculo
insereret . quo sub omni ueste adnu
da corporis cingeretur . qui anulus ha
beret sub gemma lapidem in renibus
inuentum bouis . . Hoc alligata quasi
remedio . ad sc̄i marci r̄is lumina uenie
bat . . Sed profecta est ac archagine
cum in confinio fluminis bragadae .
in sua possessione mansisset . surgens
ut iter perageret . ante pedes suos illū
uocentem anulum uidit . & capillaciā
zonam qua fuerat alligatus mirata
temptauit . . Quam cum omnino suis
nodis firmissimis sicut erat compe
rit̄ se adstrictam . crepuit se atque
exiit se anulum suspicata est . . Qui
etiam ipse cum integer simus fuisset
inuentus . futurae salutis quodā modo
pignus de tanto miraculo se accepisse
praesumpsit . . Atq; illud uinculum
saluens . simul cum eodem anulo pro
iecit in flumen . . Non credunt hoc
qui etiam dñm ihm̄ per integra uir
ginalia matris enixum . aut ad discipu
los ostus clausis ingressum fuisse non
credunt . sed hoc certe quaerant . & si
uerum inuenerint . illa credant . .
Clarissima femina est nobiliter nata .
nobiliter nupta . cartagini habitat .
Ampla ciuitas . ampla persona . rem
quaerentes latere non sinit . .

V Num est apud nos factum . Non ma
ius quam illa quae dixi . sed candarū

65
atque inlustre miraculum . ut nul
lum arbitret esse hypponiensium .
qui hoc non uel uiderit uel didicerit .
Nullum qui obliuisci ulla ratione po
tuerit . . Decem quidam fratres .
quorum septem sunt mares . tres fe
minae . de caesarea cappadociae suo
rum ciuium non ignobiles . Maledic
to matris recentis patris eorum obitu
destituta . . Quae iniuriam sibi ab
eis factam aceruis sime tulit . . Tali
poena sunt diuinitus coeacti . ut hor
ribiliter quaterentur omnes tremo
re membrorum . . In qua foedissima
specie . oculos suorum ciuium non fe
rentes . quaque uersum cuique ire
uisum est . toto paene uagabantur
orbe romano . . Ex his etiam ad nos
uenerunt duo . frater . & soror . pau
lus . & palladia . multis alus locis mi
seria diffamante iam cogniti . . Ue
nerunt autem ante pascha . sex me
dies quindecim . . Ecclesiam cotidie
& in ea memoriam gloriosissimi ste
phani frequentabant . orantes ut
iam sibi placiretur d̄s . & salutem
pristinam redderet . . Uenit &
pascha . atq; ipso die dominico ma
ne . Cum iam frequens populus pra
sens esset . & loci sc̄i cancellos ubi
martirium erat . idem iuuenis
orans tene ret . repente prostra
tus est . & dormienti simillimus
iacuit . . Non tamen tremens sicut

& iam per somnum solebat. Stupen-
tibus qui aderant. atque alijs pauen-
tibus. alijs dolentibus. cum cum qui-
dam uellent erigere. nonnulli pro-
hibuerunt. & potius exitum expec-
tandum esse dixerunt. Et ecce sur-
rexit & non tremebat. quō sanatus
erat & stabat in colomis. intuens in-
tuentes. Quis ergo se tenuit alaui-
dibus dī. damantium gratulantiū
q̄ uocibus. ecclesia usq̄ quaq̄ comple-
ta est. Inde ad me curritur. ubi
sedebam iam processurus. Intra al-
t̄ quisq̄ post alterum. omnis poste-
rior quasi nouum. quod alius prior
dixerat nuntiantes. Meque gau-
dente & apud me dō gratias agente.
ingreditur. ipse cum pluribus. indi-
natur ad genua mea. erigitur ad
osculum meum. Procedimus ad
populum. plena erat ecclesia. per-
sonabat uocibus gaudiorum. dō gra-
tias. dō laudes. nemine tacente
hinc atque inde damantium.
Salutaui populum. & rursus eadē
seruentiore uoce clamabant. Facto
tandem silentio. scripturarum
diuinarum sunt electa sollempnia.
Vbi autem uentum est ad mei sermo-
nis locum. dixi pauca pro tempore.
& pro illius iocunditate laetitiae.
Nobiscum homo prandit. & diligen-
ter nobis omnem suae fraternae
que ac maternas calamitatis indi-

cauit historiam. Sequenti itaq̄
die post sermonem redditum nar-
rationis eius libellum in crastinum
populo recitandum promisi. Quod
cum ex dominico paschae die tercio
fieret in gradibus exedrae in qua
desuperiore loquebar loco. fecista-
re ambos fr̄s. Cum eorum lege-
retur libellus. intuebatur populus
uniuersus. sexus utriusq̄. unum
stantem sine deformi motu. alterā
in membris omnibus contremēte.
Et qui ipsum non uiderant. quid
in eo diuinae misericordiae factū
esset. in eius serore cernebant.
Videbant enim quid in illo gratu-
landum. quid pro illa esset orandū.
Inter haec recitato eorum libello.
de conspectu populi eos abire praecipi.
Et de tota ipsa causa. aliquanto di-
ligentius coeperunt disputare.
Cum ecce me disputante. uoces aliae
de memoria martiris nouae gratu-
lationis audiuntur. Conuersi sunt
eō qui me audiebant. coeperunt q̄
concurrere. Illa enim ubi de gra-
dibus descendit in quibus steterat.
ad sc̄m martirem orare prexerat.
Quae mox ut cancellos atq̄te. con-
lapsa similiter uelut in somnum
sana surrexit. Dum ergo requi-
reremus quid factum fuerit. un-
de ille strepitus laetus exiisset.
ingressi sunt cum illa in basilicam

ubi eramus . adducentes eam demar-
tyris loco . Tum uero tantus ab utro-
que sexu admirationis clamor exor-
tus est . ut uox continuata cum lacri-
mis non uideretur posse finire .
Per ducta est ad eum locum ubi pau-
lo ante steterat tremens . exultabant
eam similem facti . cui doluerant
remansisse dissimilem . Et nondū
susas preces suas pro illa . iam tamen
prae uiam uoluntatem . tam cito ex-
auditam esse ceperant . Exul-
tabant in di laude uoce sine uerbis .
tanto sonitu quā uitam nr̄ae aures
ferre uix possent . Quiderat in
cordibus exultantium . nisi fides xp̄i .
pro quo stephani sanguis effusus est .

Cum si huius fidei . ac testantur ista
miracula . In qua praedicatur xp̄s
resurrexisse in carne . & in caelum
ascendisse cum carne . Quia & ipsi
martires . huius fidei martires .
id est huius fidei testes fuerunt .

**ITEM IN NAI CUIUS CIP-
LIC SCI IUA SEC MATHIU .**

In illo tempore . Dicebat ih̄s turbis iudaeorum
& principibus sacerdotum . Ecce ego mitto
ad uos prophetas & sapientes & scribas & exil-
lis occidetis & crucifigatis . & ex illis flagella-
bitis in synagogis uestris . & reliq .

**Sermo de eadem lectione
in commentario beati
Hieronymi presbiteri .**

Ecce ego mitto ad uos prophetas
& sapientes & scribas & exil-
lis occidetis & crucifigatis . Et ex
eis flagellabitis in synagogis uestris .
& per se quemini decuitate incuitate .

Hoc quod antea dixeram uos imple-
te mensuram patrum uestrorum
ad personam dñi pertinere eo quod
occidendus esset ab eis . potest & ad
discipulos eius referri . de quibus nunc
dicit . Ecce ego mitto ad uos pro-
phetas & sapientes & scribas & exil-
lis occidetis & crucifigatis & flagella-
bitis in synagogis uestris . & per se
quemini decuitate incuitate .

Simul que obserua iuxta apostolum
scribentem ad corinthios uaria esse
dona discipulorum xp̄i . Alios pro-
phetas qui uentura predicant . Ali-
os sapientes . qui nouerint quando
debeant proferte sermonem . Alios
scribas in lege . doctissimos . Ex
quibus lapidatus est stephanus .
paulus occisus . crucifixus petrus .
flagellati in accibus apostolorum
discipuli . & per se qui eos sunt deci-
uitate incuitatem . Expellentes
de iudaea . ut ad gentium populum
trans migrarent . Vt ueniat su-
per uos omnis sanguis iustus qui
effusus est super terram . A sangu-
ne abel iusti . usque ad sanguinem
zachariae . filii barachiae . qui occisus ē

inter templum et altare. De
abel nulla est ambiguitas quin is
sit quem cum frater occiderit.
Iustus autem non solum ex dñi nunc
sententia sed ex genesis testimonio
conprobatur ubi accepta eius ad
narrantur munera. Quærimus
qui sit iste zacharias filius barachie
quia multos legimus zacharias & ne
libera nobis tribuatur erroris facul
tas quem occidistis inter templum
& altare. In diuersis diuersa legi
& debeo singulorum opiniones ex
ponere. Alii zachariam filium
barachie dicunt quinduo decim
prophetis undecimus est patrisq;
in eo nomen consentiat. Sed ubi
occisus est inter templum & altare
scriptura non loquitur. Maxime
cum temporibus eius uix ruinae tem
pli fuerint. Alii zachariam patre
iohannis intellegi uolunt ex quibus
dam apocryforum somnus ad proban
tes quod propter ea occisus sit quia
saluatoris prædicaret aduentum.
Et hoc quia descripturis non habet
auctoritatem eadem facilitate con
temnitur qua probatur. Alii
tamen uolunt esse zachariam qui oc
cisus est a ioseph rege iudeae inter
templum & altare sicut regnorū
narrat historia. Sed obseruan
dum quod ille zacharias non sit fili
us barachie sed filius ioiadae sacer

dotis. Vnde & scriptura refert
non fuit recordatus ioseph patris eius
ioiadae quae sibi fecisset bona.
Cum ergo zachariam teneamus & oc
cisionis consentiat locus quaerimus
quare barachie dicitur filius & non
ioiadae. Barachia in lingua nra
benedictus dñi dicitur. Et sacerdo
tis ioiadae iustitia hebreo nomine
demonstratur. In euangelio quo
utuntur nazareni pro filio barachie
filium ioiadae scriptum repperimus.
Simpliciores fr̄s inter ruinas templi
et altaris siue in portarum exitibus
quae siloa dicunt rubra saxa mon
strantes zachariae sanguine putant
esse polluta. Non condemnamus
errorem quide odio iudeorum &
fidei pietate descendit. Dicimus
breuiter quare sanguis abel iusti
usq; ad zachariam filium barachie
ab illorum generatione quaeratur
cum neutrum eorum occiderit.
Regulae scripturarum est duas ge
nerationes ponere bonorum uel ma
lorum hoc est singulorum singulas.
De bonis sumamus exempla. Quis
ascendet in montem dñi aut quis
requiescet in monte sc̄o eius. Cūq;
plures qui ascensuri sunt montem dñi
descripsisset qui diuersis fuerit acci
tibus post ea inserta haec genera
tio quaerentium dñm quaerentium
faciem dñi iacob. Et in alio loco de

omnibus seīs? Generatio iustorum be-
nedicatur. De malis uero ut in
praesenti loco generatio uiperarū
et requiruntur omnia a generatione
ista. Et in hiezechiel cum pecca-
ta terrae descripsisset sermo prophe-
ticus adiecit. Sinoe & iob & dani-
hel ibi fuerint inuenti. non dimitti
peccata terrae illi. Omnes iustos
qui similes forent uirtutibus eorum.
noe & iob & daniel uolens intellegi.

Ergo & isti quia similia cam & iof
contra apostolos gesserunt de una
generatione esse referuntur.

Hierusalem hierusalem quae occidis
prophe-
tas & lapidas eos qui ad te mis-
si sunt. quotiens uolui congregare
filios tuos quem ad modum gallina
congregat pullos suos sub alas suas.
& noluisti. Hierusalem non saxa
& aedificia ciuitatis sed habitatores
uocat. Quam patris plangit affec-
tu sicut in alio loco legimus. Quod
uidens eam fleuerit. In eo autem quod
dicit. Quotiens uolui congregare
filios tuos. omnes retro prophe-
tas a se missos esse testatur. Gallinae
quoque similitudine congregantis
sub alas suas pullos suos. in cantico
deuteronomi legimus. Sicut aquila
protegit nidum suum & super
pulos suos desiderat. Expandens
alas suas suscepit eos & tulit super
pennis suas. Ecce relinquetur uo-

67
bis domus ur̄a deserta. Hoc ipsum
& ex persona hieremiae ante iam dix-
erat. Reliqui domum meam. dimi-
si hereditatem meam. facta est mihi
hereditas mea quasi spelunca.

Deserta iudaeorum domus. id est tem-
plum illud quod ante fulgebant augus-
tius oculis conprobamus. qui habita-
torem xp̄m perdidit & hereditatem
praeripere gestiens. occidit heredem.

Dico enim uobis. Non me uidebitis amo-
do donec dicatis. benedictus qui uenit
in nomine dñi. Ad hierusalem loqui-
tur & ad populum iudaeorum. Ver-
sicalum autem ^{istum} quo et paruuli atque
lactantes in ingressu hierusalem dñi
saluatoris usi sunt. Quando dixerunt
benedictus qui uenit in nomine dñi
osanna in excelsis. Sumpsit decen-
tesimo septimo decimo psalmo. qui
manifeste de aduentu dñi scriptus est.
& quod dicit. hoc uult intellegi.

Nisi poenitentiam egeritis & confes-
si fueritis ipsum esse me. de quo pro-
phetae cecinerunt. filium omni po-
tentis patris. meam faciem non ui-
debitis. Habent iudaei datum
sibi tempus poenitentiae. Confite-
antur benedictum qui uenit in no-
mine dñi n̄ri et xp̄i ora conspicient.

IN NÄTSCIOH EUANĠELISTAE

XXXI Sermo beati isidori ep̄i

IOHANNES APOSTOLUS
ET EUANGELISTA FILIUS

zebedei frater iacobi. uirgo electus
ad dño. atque inter ceteros magis
dilectus. Qui etiam super pec-
tus magistri recumbens euangelii
sui fluentia de ipso sacro dominici
pectoris fonte potauit. Et qua-
si unus de paradisi fluminibus. uerbi
dī gratiam in toto terrarum orbe
diffudit. Quique in loco xp̄i xp̄o
iubente successit: dum suscipiens
matrem magistri discipulus par-
post xp̄m. alter quodam modo dere-
lictus est filius. Hic dum euan-
gelium xp̄i in asia praedicaret. ad
mitiano caesare in patmos insula
metallo religatus. Vbi etiam
positus apocalypsin scripsit. In-
tersecro autem a senatu domitia-
no. exilio resolutus recessit ephesū.
Ibi que ob hereticorum refutandas
uersitas. et flagitatus ab asiae
ep̄s. euangelium nouissimum edidit.
Cuius quidem inter alias uirtutes
magnitudo signorum haec fuit.
Mutauit in aurum. siluestres fron-
dium uirgas. Litora q̄ saxa in
gemmas. Item gemmas in frag-
mina. In propriam reformauit
naturam. Viduam quoq̄ prae-
cepto populi suscitauit. Et reu-
iuuum iuuenis corpus. remeante
anima reparauit. bibens letis-

rum haustum. Non solum euasit
periculum. sed eodem prosternit
poculo. inuitae reparauit statum.

Hic autem anno sexagesimo septimo.
post passionem dñi saluatoris. sub
traiano principe. longevae uetustatis
senio fessus. cum diem trans migrati-
onis suae in minere sibi sentiret. ius-
sit se ferri effodere sibi sepulchrum.
atq̄ inde ualedicens fratribus. facta
oratione. uiuentis tumulum introiit.

Deinde in eo. tanquam in lectulo requi-
euit. Vnde accidit ut quidam eū
uiuere asserant. Nec mortuum in
sepulchro. sed dormientem iacere
contendant. Maxime pro eo quod
illuc terra sensim ab imo scaturiens.
ad superficiem sepulchri conscendat.

Et quasi flatu quiescentis. deorsum
ad superiora puluis ebulliat.

XXXII ITEM EX HISTORIA ECCLE-
SIASTICA RELATIO DE EO
DE BEATO IOHANNE.

Adi fabulam non fabulam sed rem
gestam de iohanne apostolo. & me-
morus omnium traditam. Cum
post cyranni obitum de patmo
insula ephesum rediret. rogabatur
etiam uicinas inlustrare prouincias.
quo uel ecclesias fundaret in quibus
non erant locis. uel in quibus erant
sacerdotibus ac magistris instrueret.
secundum quod ei de uino quoq̄ sp̄s
sc̄s indicasset. Cum igitur uenis

set ad quandam urbem haud longe
positam omnibus ecclesiasticis sol
lemniter adimpletis. Uidet iuue
nem quendam ualidum corpore &
uul tu elegantem sed et animus acie
nimis. **R**espiciens q̄ ad ep̄m qui
nuper fuerat ordinatus. **H**unc in
quit tibi summo studio commendo
sub testimonio xp̄i & totius ecclesiae.
Tum ille suscipiens omnem se adhibi
turum sicut praecipiebat diligen
tiam pollicetur. **S**ed iterum atq̄
iterum eadem saepius repetens iu
uenem commenda dabat ac tentus &
post haec ephesum redit. **T**um ue
ro presbiter in domum suam adoles
centem suscipit commendatum &
cum omni diligentia enutrit amplex
atur fouet adultum etiam
baptismi gratia tradit. **P**ost
haec iam uelut confidens gratiae
qua fuerat communitus paulo in
dulgentius habere iuuenem coepit.
Sed ille ubi in matuta libertate poti
tus est continuo per aequaeuos quos
luxus & desidia cordi est amare uita
& corruptae uiae incedere tramite
perdoceat. **E**t primo quidem
conuiuiorum inlecebris decipitur
inde nocturnis eum suis sociis
sibi participem q̄ consciscunt.
Post haec iam ad maiora flagitia per
trahunt. **I**nterea sensim iuuenis
formabatur & instruebatur ad

68
scelera. **E**t qui esset acer ingenio sicut
equus infrenis & ualidus duris morsibus
obfirmatus recti itineris lineam dere
linquens rectore contempto rapido
cursu totus fertur in praecipit. **I**ta
succedentibus sibi malis ut desperatio
nem quoque ad o sibi prestatae salutis
acceperit. **D**edignatur iam de par
uis sceleribus cogitare grandia quae
molitur et ex integro perditionis se
tra dens nullius inferior esse in
flagitius patitur.

Denique illos ipsos qui prius magis
tri criminum fuerant discipulos fa
cit. **E**t latronum ex his turmas
quibus ipse dux & princeps uolentus
praefecerat instituit & cum his omni
crudelitate grassatur. **V**erum tem
pore elapso cum reuocata poposeisset
utilitas inuitatur iterum ad illam
urbem iohannes. **E**t cum cetera
quorum gratia uenerat ordinasset.
Age inquit o episcopo depositam re
praesenta quod tibi ego plane et xp̄s
commendauimus ecclesia teste qua
regis. **A**t ille obstipuit primo
pecuniam putans a se repositi quam
non acceperat. **S**ed rursum con
siderabat nec posse fallere iohanne
nec quod non dedit quaerere. **H**ere
bat igitur stupens. **Q**uem iohan
nes haerentem uidens. **I**uuenem in
quit illum repe to abste & animam
fractis. **T**unc grauitet suspirans

senior & in lacrimas resolutus. ille
ait mor tuus est. Quomodo inquit
uel quali morte? Dō ait mor tuus est.
quia pessimus & flagitiosus euasit.
Ad ultimum etiam latrocinium adgres
sus est. Denique nunc montem
quendam cum multa latronum manu
occupauit. Quibus auditis apos
tolus uestem continuo qua orat in
ductus scidit. & cum ingenti gemitu
feriens caput suum. Bonum te in
quit custodem fractis animae dere
liqui. Sed iam nunc mihi equus
paretur. & dux tineris. Et con
festim ab ipsa ecclesia ascendens.
conciatis properabat. Cumq; per
uenisset ad locum. at tinctus ab his
latronibus qui custodiae obseruabant.
Sed ille neque effugere. neq; prosus
declinare usquam nitens. ingenti
tantum uoce proclamabat. quia ad
hoc ipsum ueni. adducite mihi prin
cipem uestrum. Quicum uenisset
armatus. eminus agnito iohanne
apostolo. pudore actus in fugā uerti
tur. Ille equo post eum admissis
confestim insequitur fugitantem.
& etiam aetatis oblitus simul & clamans.
Quid fugis o fili patrem tuum? Quid
fugis inermem senem? miserere
noli timere. habes adhuc spē uitae.
Ego xpō rationem reddam pro te.
Certe & mortē pro te libenter excipi
am. sicut & dñs excepit pro nobis.

Et pro tua anima dabo animā meam.
sta tantum & crede mihi quia xp̄s
me misit. At ille audiens restitit.
accul cum dimisit inter ram. post
hoc arma proiecit. Tum deinde
treme factus. flebat amarissime.
Et accedens. semis genibus pro uol
uitur. gemitibus & ululatus.
quibus poterat satis faciens. & u
berrimis lacrimarum suarū fon
tibus iterum baptizabatur. occul
tans solam dexteram suam.
Apostolus uero iuris iurandi sacramen
to se ei saluatore impetratur unq
ueniam pollicens. simulq; genibus
eius prouolutus. atq; ipsam dexte
ram ex cuius caedis conscientia tor
quebatur. tamquam iam per poe
nitentiam purgatam deosculans.
Adecclesiam reuocat. et in desinen
tes pro eo orationes p̄fundens. &
cum ipso pariter ducens crebra ieu
nia. indulgentiam adō quam ei
pollicitus fuerat expecebat.
Sedet uarus sermonum consolatio
nibus. uelut quibusdam praecan
tationibus. efferos & exterritos
eius animos mitigabat. Nec prius
absticit. quam eum in omnibus emen
datum etiam ecclesiae praeficeret.
Praebens per hoc magna exempla
uerae paenitentiae. & documentū
ingens nouae regenerationis. atq;
insignia quaedam & trophaea uisibi

lus in eo resurrectionis ostendens.

ITEM UNDE SUPRA.

DE SANCTIS IUANNE SIC IOHANNES

In illo tempore. Dixit ih̄s petro. Sequere
me. Conuersus petrus uidit illum discipu
lum quem diligebat ih̄s sequentem. quiete
cubuit in aena super pectus eius. Et reliq̄.

DE PRINCIPIIUM VENERABILIUM BEATI DE PRINCIPIIUM DOMINICAE LECTIONIS.

Lectio sANCTIS euANgelii quae nobis
lecta est fratres mei. tantoma
iostanobis intentione debet per
singula uerba pensari. quanto mag
na gratiae supernae dulcedine to
ta redundat. Commendat enim
nobis beatus simus euangelista. & a
postolus iohannes. privilegium apo
stolis praecipui. quo ceteris amplius
meruit honorari ad dOMINUM. Commen
dat testimonium euangelicae descrip
tionis. quod ueritate diuina subnixū.
nullus fidelium dubitare pROmittat.
Commendat placidam suae carnis
absolutionem. quam dOMINUS specialiter
se uisitante percepit. Sed ut per
fectae lectionis huius principia con
siderare. ualeamus. libet superiora
parumper at tendere. Apparuit
dOMINUS post resurrectionem discipulis
septem. inter quos erat petrus. &
iohannes. frustra in piscando tota
nocte laborantibus. Et stans in
litore. copiosa rete eorum. piscium
multitudine impleuit. Mox que

egressus ad terram. inuitauit ad
prandium. & inter prandendum.
tertio petrum. an se amaret inter
rogauit. ac tertio amorem confiten
ti. quia ter eum negauerat. Et tertio
pascendas suas oues commisit.

Ac deinde quia pro earundem ouium.
id est animarum fidelium cura pas
torali. usque ad martirium crucis
esset peruenturus incitauit dicens.

Amen amen dico tibi. cum esses iunior
cingebas te & ambulabas ubi uolebas.
Cum autem senueris extendes manus
tuas & alius te cinget. & ducet quo
non uis. In manuum nam que exten
sione designauit. quod per mortem
crucis martirio coronandus. Incinc
tione aliterius. quod uinciendus aper
secutore. in ductu quo non uellet.
quod tormenta passionis contra uo
luntatem esset passurus humanae
fragilitatis. Sed ne grauis forte
uideretur petro praedicta ad dOMINUM
passio crucis. hanc suo confestim
lenire curauit exemplo. ut cruci
atum martiri eo leuius ferret.
quo se meminisset similem suo
redemptori mortis accipere senten
tiam. Postquam enim signi
ficauit ei qua morte darificaturus
esset dOMINUM. protinus adiungit.
quod in huius capite lectionis audi
uimus. Et dicit ei sequere me.
Ac si aper te dicat. Quia ipse prius

pro tua redemptione crucis suppli-
cium subire nanciamur. Cur tu pro
mei confessione nominis crucem
pati formides? Quia eo gloriosiore
martiri palma clarificaberis.
quo in hac promerenda magistri-
ter sequeris. Iam uero ab euan-
gelista non subditur. Quid post
haec dicta dñs & discipuli fecerunt.
sed ex eo tamen innuitur quod sub-
iungitur. Conuersus petrus.
uidit illum discipulum quem dili-
gebat ih̄s sequentem. Patet
namque quia cum dixisset petro
sequere me. Idest crucem pacien-
do imitare. surrexit de loco conui-
uii & abire iam coepit. Secutus
est autem eum petrus. & iam inces-
su pedum cupiens implere quod au-
diuit. sequere me. Secutus est
ille discipulus quem diligebat ih̄s.
Neque enim arcendum se a consecra-
tu xp̄i putabat. quinon minore se
gratia dilectionis. a xp̄o complexū
nouerat. Neque incredibile est
ideo utrumque discipulum corpo-
rali gressu uestigia dñi secutum.
quia necdum intellexerat quid sig-
nificauerit. in eo quod petrum se
sequi praecepit. Notum autem
noui uestrae frater nitari. qui sit
ille discipulus quem diligebat ih̄s.
Iohannes uidelicet ipse cuius hodie
natalicia festa celebramus. qui hoc

scripsit euangelium. At que ideo
suam personam maluit indicis re-
rum accedentium. quam proprio
designare uocabulo. Diligebat
autem eum ih̄s. non exceptis ceteris
singulis ritus solum. sed prae ceteris
quos diligebat familiarius unum.
quem specialis prae rogatiua castita-
tis. ampliori dilectione fecerat dignū.
Omnes quippe se diligere probat. qui
bus ante passionem loquitur. Si-
cut dilexit me pater. & ego dilexi
uos. Manete in dilectione mea.
Sed hunc prae omnibus diligit. qui
uirgo electus ab ipso. uirgo in aeuū
per mansit. Tradunt namque
historiae. quod eum denuptus. uolen-
tem nubere uocauerit. Et prop-
ter ea quem acarnali uoluptate re-
traxerat. potiore sui amoris dulce-
dine donauit. Denique huic
mortuus in cruce matrem suā com-
mendauit. ut uirginē uirgo serualet.
Et ipso post mortem ac resurrectionem
in caelos ascendente. non deesset
eius generici filius. cuius casta uita
castis eius tuere tur obsequis.
Ponit & aliud suae personae beatus
iohannes indicium. sub iungens.
Qui & recubuit in caena super pectus
eius & dixit. Dñe. quis est qui tradidit.
Hoc quomodo gestum sit. superiora
huius euangelii loca plenius ostendunt.
Quia uidelicet in caena quam ultimā

70
vite passionem cum discipulis sal-
uator habuit. In qua eorum pedes
lauit. eisque corporis ac sanguinis
sui tradidit mysteria celebranda.
Discipulus ille quem diligebat supra
pectus recubuit. Et cum dixisset
eis. amen amen dico vobis quia unus
ex vobis tradet me. responderit ille
discipulus inuente petro ut inter-
rogaret & diceret. Dñe quis est?
Ait dñs. Ille est inquit. cui ego in-
tinctum panem porrexero. Quod
autem discipulus ille supra pectus
magistri recubuit. Non praesentis
solum modo dilectionis. sed et futuri
erat signum mysterii. Figuraba-
tur. & enim iam tunc euangelium.
quod idem discipulus erat scriptu-
rus. ubertius atque altius ceteris sa-
ctae scripturae paginis. arcana diui-
nae maiestatis esse comprehensu-
rum. Quia enim in pectore ihu
sunt omnes thesauri sapientiae &
scientiae absconditi. merito supra
pectus eius recubuit. quem maiore
ceteris sapientiae & scientiae singu-
laris munere donat. Ceteros
quippe euangelistas. nouimus plu-
ra de miraculis nostri saluatoris. pau-
ciora de diuinitate locutos. Iohan-
nes autem per pauca de humanis
scribens actibus. potius se exponen-
dis diuinae naturae. indidit arcana.
Patienter insinuans. quanta de pec-

toze ihu fluentia doctrinae caeles-
tis. quae nobis ructaret hauserit.
SEQUITUR. Hunc ergo cum audis-
set petrus. dicit ihu. Dñe. hic auidis?
Quia se beatus petrus audierat per
passionem crucis clarificaturum es-
se dñm. uoluit & iam de fratre &
condiscipulo cognoscere. qua esset
ipse morte per petuam transitus
ad uitam. Dicit ei ihu. Sic eum
uolo manere donec ueniam. quid
ad te? Tunc sequere. Non
inquit eum per passionem martyr-
tu uolo consummari. sed absque uio-
lencia per secutoris diem expecta-
re. nouis simum. quando ipse ueni-
ens. eum in aeternae beatitudinis
mansione recipiam. Et quid
hoc ad te? Tu tantum crucis pati-
bulum sub eundum. mea te uesti-
gia sequi debere memento.
Et quidem hanc dñi responsionem.
fratres tunc temporis ita tractabant.
quasi iohannes numquam esset
mortuus. Quod non ita esse
intelligendum. ipse iohannes am-
monere curauit. Qui cum prae-
misisset exisse sermonem istum in-
ter fratres. quia discipulus ille non
moriatur. solletet adiecit atque ait.
Et non dixit ei ihu non moritur. sed
sic eum uolo manere donec ueniam.
quid ad te? Non ergo putandū
quia discipulus ille non sit mortuus.

in carne . quia nec dñs hoc de illo fu-
turum praedixit . Et psalmista ait .
Quis est homo qui uiuit . & non uide-
bit mortem . **S**ed ita potius in-
tellegendum . quod ceteris xpi
discipulis per passionem consum-
matis . ipse in pace ecclesiae aduen-
tum uocationis expectauerit .
Et hoc est quod ait dñs . **S**ic enim uolo
manere donec uenio . **N**on quia
non et ipse multos antea labores
pro dño pressurasque malorum
tolerauerit . sed quia ultimum in
pace senium finierit . ut pote eccle-
sias xpi per asiam quam regebat
iam longe lateque fundatis . **N**ā
& in actibus apostolorum cum cete-
ris apostolis flagellatus inuenitur .
quando ibant gaudentes . a conspec-
tu concilii . quō digni habiti sunt
pro nomine ihū contumeliā pati .
Et ad omnitiano caesare inferuentis
olei doleum missus . in ecclesiastica
narratur historia . **E**x quo ta-
men diuina se protegente gratia .
tam intactus exierat . quam fuerat
a corruptione concupiscentiae
carnalis extraneus . **N**ec multo
post ab eodem principe propter in-
superabilem euangelizandi con-
stantiam . in pachmos insulam ex-
ilio religatur . **U**bi humanolice
destitit solatio . diuinae tamen
uisionis & allocutionis meruit

crebra consolatione releuari .
Denique ibidem apocalypsin quam
eidñs de statu ecclesiae prae senti
uel futuro reuelauit . manu sua
conseripit . **V**nde constat pro-
missionem si manendi donec ue-
niret dñs . non eo pertinere quod
sine labore certaminis uicturus
in mundo . sed illo potius quod si-
ne dolore passionis transitarus
esset emundo . **S**icut enim in
patrum litteris inuenimus . eum
longo confectus senio sciret imi-
nere diem recessus sui . conuoca-
tis discipulis suis . post monita ex-
hortationum . ac missarum cele-
brationem ultimū eis uale fecit .
Deinde descendens in desosum
se pulturae suae locum . facta
oratione . appositus ē ad patres suos .
Tam liber a dolore mortis quam a
corruptione carnis inuenitur ali-
enus . **A**t quia completa est
ueridica saluatoris sententia .
quia sic eum uoluerit manere
donec ipse ueniret . **P**ossimus
autem mystice in his quae petro
& iohanni ad dño praedicta at que
in eis sunt gesta . duas ecclesiae
uitas quibus in prae sentie exer-
tur . actiuam scilicet & contem-
platiuam de signatas accipere .
Quarum actiua communis popu-
lo diuina inuendi est .

... con uno per pauca
 ... mori quiq. post re
 ... pirationis ascendunt
 ... ita est. studiosum xpi
 ... sistere laboribus
 ... se ipsum ab hoc sae
 ... culam custodire men
 ... linguam ac membra
 ... ab omni iniqua
 ... pte continentis contine
 ... per petuo subiuga
 ... **O**e inde etiam
 ... sicutibus iuxta vires
 ... **E**st tunc cibum po
 ... genti uestitum in
 ... egenos uagosq. in do
 ... pido. Infirmum uis
 ... tum spoliando. Eripi
 ... demana forcioreus
 ... auperem arapientibus
 ... edet erranti uiam uerita
 ... ndo. ac ceteris se manet
 ... ueritiae dilectionis obse
 ... per. Et que ad morte
 ... centardo. **C**ontem
 ... uita est. cum longo
 ... actionis exercitio edoc
 ... orationis dulcedine
 ... crebra lacrima et
 ... one ad iues et
 ... ande negotus uacare
 ... hlectione oculum men
 ... are dicitur. **G**audi
 ... perpetuae beatitudinis

quod in futura percipitur est
 uita. etiam in praesentibus perit
 ardentem desiderando. praesentia
 re. et aliquando etiam quantum
 moribus fas est. in excessu men
 tis speculari sublimiter.

Haec autem uita diuinae speculati
 onis illos maxime recipit. qui
 post longa monasticae rudimenta
 uirtutis secreta ab hominibus de
 gere norunt. **E**t liberiosem
 ad caelestia meditando animum
 habentes. quo a terrenis separata
 uoluntatibus. **N**amque actiua
 non solum in coenobio monachis. sed
 & cuncto ut diximus populo di
 genti. ingredienda proponi
 tur. **E**t quidem utrumque
 a possum & petrum uidelicet
 & iohannem. quamuis inter homi
 nes postquam pro excellentis cul
 mine gratiae. constat in utraque
 uita fuisse perfectum. **A**t tamen
 una uita per petrum. Alia desig
 nat per iohannem. **I**n eo & e
 nim. quod ait petro dñs. **E**xten
 des manus tuas & alius te cinget
 & duces quo nonis. **P**erfectio
 nem exprimit actiuae conuersati
 onis. quae temptationum solet
 igne probari. **V**nde alibi dicitur
 dicit aperit. **B**eati qui per
 fectionem patiuntur. propter
 iustitiam. **C**ui recte subiungit

71. Cl. Aug. X.
dicens. Sequere me. Quia ni-
mirum iuxta eiusdem petri uocem.
Xpi passus est pro nobis. relinquens
nobis exemplum. ut sequamur ues-
tigia eius. Quod autem dicit
de iohanne. sic eum uolo manere
donec uenio. statum contemplati-
uae uir tunc insinuat. Quae non
per mortem finienda ut actiua.
sed post mortem est perfectius
dño ueniente complenda. Acti-
uus namque labor cum morte de-
ficit. mercedem post mortem ac-
cepturus acter nam. Quis enī
in illa uita panem esurienti dat.
ubi nemo esurit. Quis aquam siti-
enti ubi nemo sitit. Quis mor-
tuum sepelit. ubi terra uiuentiū est.
Quis cetera misericordiae opera
exercet. ubi nullus miser inuenitur.

Actionis ergo ibi labor nullus. sed so-
lus prae teritae actionis perpetu-
us remanet fructus. Specula-
tiua autem felicitas quae hic incho-
atur. illic sine fine perficitur.

Quando & super nos in ciuium &
ipsius dñi praesentia. non per spe-
culum & in enigmate sicut nunc.
sed facie ad faciem uidebitur.

Vnde recte deca sub typo discipuli
quem diligebat. quem que supra
pectus suum fecit discumbere.

Dicit ih̄s. sic eum uolo manere do-
nec uenio. Ac si aperte dicit.

Nolo gustum spirituali-
tatis quam maxime
diligere sperantibus in pra-
alarum mearum. In ebri-
tate domus meae. sicut
usum actionis. loeti con-
re. sed post mortem se
apparente. Ac q̄ in ma-
tum maiestatis illos perdo-
sequitur. Hic est de-
le qui testimonium per-
& scripsit haec. & scimus
est testimonium eius. &
feste beatus iohannes se
designat ex officio. quon-
re uita ex uocabulo. &
prae ter eunt. in uen-
dicitur. Qui testimonium
de his. & scripsit haec.
quippe testimonium
dicendo. perhibuit. ser-
hibuit denuo eadem qua-
docendo. perhibet. & u-
gelium quod descripsit
gendum pariendo. S-
atempore dominicae. po-
sur rectionis & ascensionis
usque ad ultima dominicae
tempora. per annos cir-
ta & quinque. absq̄ uil-
am miniculo uerbum pra-
At ubi ad mitano. qui se-
neronem xp̄ianorum
exatit exilio missus est.

DE MORTUIS

Istus xps peccato mortuus est. Non quia ipse peccauerit neque enim peccatum fecit nec inuentus est dolus in ore eius. cuius est ut nos qui mortui sumus illo moriente peccatis nequaquam peccato & uitae uiueremus. unde scribitur. Si con mortui sumus & con uiuemus. Sicut igitur con mortui sumus tunc illo moriente & con surreximus resurgenti sic & con sursum cum cisi sumus & post circumcisionem sollempni purgatione mandati unde nequaquam iam digemur in circisione carnali. ut scias propter nos illum fuisse circumcisum audi paulum manifestacione praedicantem. In quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus & potestatis. In quo & circumcisi sumus in circisione sine manibus & in uoluntate corporis carnis. In circisione xpi. Consepulcristi in quo & con surreximus per fidem operationis di qui uoluit uita amoris. Et resurreximus & circumcisi facti sumus.

eius ihu quod uocatum fuerat ab angelo antequam conciperetur.

Vocabulum ihu gloriosum omni ad ornatu cultuque dignissimum nominae super omne nomen. Non deuit primum ab hominibus appellari neque ab eis effertur inmundum sed ab excellentiori quadam maiori que natura. Unde signanter euangelista addidit dicens. Et uocatum est nomen eius ihu quod uocatum fuerat ab angelo antequam conciperetur in utero.

DE IUDICII DIE XXXVI. SERMO BEATI AMBROSII EPISCOPI

CIRCUMCISIO

Circumcisio itaque puer. Quis ille puer nisi ille de quo dictum est. Puer natus est nobis filius datus est nobis. Factus est enim sub lege ut eos qui sub lege essent lucrifaceret. Quid sit autem in hierusalem sisti dno dicerem nisi in esaias commentis ante dixissem.

Circumcisus enim uita dominico dignus iudicabatur optatu quia oculi dno super iustos. Vides omnem legis ueteris seriem fuisse typum futuri. Nam & circumcisio purgationem significat delictorum.

Sed quo prona quadam cupiditate peccandi humanae carnis & mentis fragilitas inextricabilibus uitiis implicatur. eo per octauum circucisionis diem. a. l. pae totus futura

Aug. li. X.
purgato. fess. accionis. p. p.
gura datur. actus. Hoc est enim
illud. Qui a omni masculini
adaperiens uuluum. sem. dicitur
cabatur. Verbo enim legis. pro
mittebatur. ut quos par. tus. &
uere sem. quia immaculatus. De
niq. ipsum esse. quilege signetur.
ineodem modo. glo. repetita
uerba declarant. Quia quodnas
ceatur inquit. sem. uocabitur filius
di. Non enim uiriliter coitus. uul
ua. uirginalis secreta reserant.
sed immaculatum semen. inuola
bili utero sps. sem. insudat. Solus
enim per omnia. ex natis. de sem.
na sem. dnt. ihu. qui ter. fenae. conta
gia. corruptelae. immaculati par
tus. nouitate. non. fess. & c.
lesti. maiestate. depulserit. Si
silit. terram. sequa. mur. qu. modo
sem. omnis. masculus. cum. uictos
sceleratissimos. fess. se. non. lateat.
Num. quid. sem. achab. Num. quid. sem.
pseudo. prophetae. quos. ad. heliae
preces. ul. tor. caelestis. in. uis. uis.
nis. ab. sumit. Sed. ille. sem. per. que
figaram. futuri. mysterii. p. a. legis
diuinae. praescripta. signabant.
Et. quod. solus. sae. ecclesiae. uirge
nis. ad. generandos. populos. di. in
maculatae. sem. uocabitur. ueritate.
gentale. p. c. uim. Hic. ergo.
solus. ueritate. uir. uul. uim.

80.
VI.
.19.

77. Val. XXII.
conuincit. quod enim dixit. p.
ph. tam. priusquam. te. uim.
inter. ueritate. & inuol. uim. a. c.
se. fess. uim. Qui. ergo. uim. a. c.
se. fess. uim. alienam. ut. n. a. p.
propheta. hic. est. qui. ap. p.
uim. a. c. uul. uam. de. in. ma. c.
uim. a. c.

**ITEM VNDE SUPRA
LIC SCI IUAN SEC LYCAM**

In hoc tempore. **Q**uam. cor. sum. ma.
et. sem. dicit. uero. in. uim. uim. a. c. uim. a. c.
uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c.
uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c.
uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c.

**OMNIBUS VENERABILIBUS
PRIORIBUS LECTIO**

S que. presentis. fess. memo.
am. paucis. quidem. uer. be.
paucis. quidem. uer. be.
paucis. quidem. uer. be.
paucis. quidem. uer. be.

Exposita. uita. que. uim. uim. a. c. uim. a. c.
uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c.
uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c.
uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c.
uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c.

gloria

Et. post. quam. uim. uim. a. c. uim. a. c.
uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c. uim. a. c.

Landum dñs postolare. **O**sten-
 dit abraham carissimum quidem
 sibi esse filium. Sed multo cario-
 rem filio existere dñm. Nec dulce
 dinem aut affectus pignoris respi-
 ciebat. qui iussione ut perficeret
 cogitabat. Totos enim affectus con-
 uertit in dñm. cui se iam nouerat
 mancipatum. Deniq; illam fidem
 seruabat in se. cum filium iubere-
 tur offerri. quod dñm promeruerat.
 cum eum mereretur accipere. **A**d
 est isaac. patris quidem aetati dis-
 similis. sed fide ac deuotione ae-
 qualis. **A**d est inquam isaac. qui si
 quid pater disponderet. ipse fieri li-
 benter optaret. Ita enim filius pa-
 tris. ut pater diuinae. optem-
 perat iussioni. ut de consensu filii
 pater securus existeret. & uoluntati
 patris. sese filius manciparet. **G**ratia
 enim in utrisq; unus animus. par-
 sensus. & similis circa dñm affectus.
 ut generositatem patris. in filium
 transfusam conspiceres. & innocen-
 tiam filii. patri non deesse uideres.
Vts. paternae fidei pasticeps filius
 & titissus. & simplicitate filii. patris
 sublimitas redundaret. Quae se-
 curitate abraham fretus. sternit
 asinam sibi. ad sacrificium ligna
 concidit. pueros secum adducit.
Cumq; ad ciuitatem uenissent. estote
 istic inquit. ego & puer iste ibimus.

soli. & cum adorauerimus dñm.
 reuestemur ad uos. **S**tatim pater.
 cum filio proficiscitur solus. ad
 quem idem filius. pater inquit.
 ligna uideo. cultum & ignem con-
 spicio. hostiam quam immolatu-
 rus es quaero. **O** sine inquit de-
 sine istud quaerere fili. quod sibi
 ad horam dñs procurabit. desine
 quaerere quod sibi dñs iam prouidit.
Magnam praesagium promittentis.
 magna innocentia inquirentis.
Isaac hostia de hostia patrem interro-
 gat. sacrificii effectus desiderat.
Quis ab eo quaesierat quaeritur.
 ne ipse qui loquitur immoletur.
Ast ubi ad locum uentum est. uterq;
 montem ascendit. aram pater ex-
 truxit. ligna composuit. filium con-
 ligauit. **P**atere me inquit fili. pa-
 tere uotum perficere. patere in-
 quam per te iussione dñi ad im-
 plere. **O** enim quite condidit
 expectat. quid dedit quaerit. quite crea-
 uit. te sibi desiderat immolari.
Non est enim hoc parricidium. non est
 crudelitatis admissum. quia uotum est.
Ne tibi fili. a genitore mors miseran-
 da infestur. sed utrisq; nobis salubri-
 ter prouidetur. **T**anto enim accep-
 tabilis hostia. quanto libenter glo-
 riosae mortis exceperis beneficia.
Quod iussus es pater perfice inquit.
 quod disponis instanter adimple.

Ego enim nec rennuo . nec recuso .
 • quod uolueris uolo . quod optas ex
 • opto . quod desideras & ipse desidero .
 • Denique eo uoto istam moxstem & scipio .
 • quote eam mihi inferre uelle cognosco .
 • Haec & si uterque non dixit . tamen cun-
 • ta ista in actu ostendit . Mox pater
 • extensa manu gladium sumit . dex-
 • teram erigit . iugulare filium . sacri-
 • ficium perficere . iussu dñi uoluit de-
 • uotus implere . Et pendenti iam
 • atque imminenti mucrone . parce in-
 • quit dñs parce . fidem tuam quaesiui .
 • non filium uti iugulares optaui . Nec
 • amabile pignus tibi subtrahere . sed
 • deuotionem tuam uolui per tempta-
 • re . Nunc cognoui quia amas dñm
 • magis quam filium . immo magis a-
 • mas filium . quia diligis dñm . Quia
 • dum non pepercisti filio propter dñm .
 • eundem tecum constituisti dño glorio-
 • sum . Quare te benedictionibus
 • cumulem . & infinitam filiorum mul-
 • titudinem . ex eo tibi prouenire con-
 • firmem . Statim procuratur aries .
 • qui pro isaac sanctissimo mereretur
 • occidi . Nec enim fas erat . ut isaac
 • qui trypum xpi postabat a patre hoc
 • in tempore mactaretur . Quia per-
 • fecta sacrificii hostia . xpo dño serua-
 • batur . Procuratur inquam aries .
 • qui pro isaac mereretur occidi . ut &
 • promissum patris de hostia comple-
 • retur . & perfecto sacrificio patris .

isaac incolomis redderetur . Tunc
 uterque lacrimis de monte descendit .
 pater . quod sacrificii uotum filio sal-
 uo perficeret . filius . quod iussu pa-
 tris libenter optasset . Cauda
 de patre filius . de filio pater . Cau-
 dent propinqui . familia cuncta lae-
 tatur . Caudent inquam . quod &
 opus tantum perfectum sit . & quod
 patrem cum filio incolomes illis
 dñs reuocasset .

DIE
LXXIII. ITEM UNO SUP DE EO
IEC SCAI HVA SIC IN CAM.

In illo tempore . Adsumpsit ih̄s duodecim
 discipulos suos . & ait illis . Ecce ascen-
 dimus hierosolimam & consummabun-
 tur omnia quae scripta sunt per prophe-
 tas de filio hominis . Et reliqua .

OMNIA BEATI GRIGORII
DE INDICTIONE .

Redemptor noster praeuidens &
 passione sua discipulorum animos
 perturbandos . ei s longe ante
 & eiusdem passionis poenam . & re-
 surrectionis suae gloriam praedicit .
 Vt cum morientem sicut praedictum est
 cernerent . & iam resurrecturum non
 dubitarent . Sed quia carnales ad-
 huc discipuli . nullomodo ualebant
 capere uerba mysterii . uenitur ad mi-
 raculum . Ante eorum oculos caecus
 lumen recepit . ut qui caelestis mysterii
 uerba non caperent . eos ad fidem cae-
 lestia facta solidarent . Sed miracula

... ai. Pergenda sedulo & qua
dam el. matore adendasunt
Scrutetur quisq; conscientiam suam
... que ante se statuat proprii censura
... illam quam xpi dat inuenit pacem
... si desiderium sps nella concupiscen
tia carnis impugnat. si humilia non
spernit. si alta non appetit. si iniq; o
non delectatur lucro. si in moderato
rerum suarum non gaudet & augmento.
si deniq; aliena felicitate non uritur.
aut inimici miseria non laetatur.
Et cum harum perturbationum nihil
in se forte reppererit. sincero disquirat
examine qualium cogitationum spe
cie frequentetur. & utrum nullis ua
nitatibus imaginibus adquiescat.
Nam nullis inlecebris commoueri
... uitae quae tota temptatio est. & qua
nimium unetur. qui uinci a eadem
non ueretur. Qui r. hom. est. am de
non peccandi facilitate praesum
... se sit. O cente beato io.
Si dixerimus quod peccatum non habemus
... nos ipsos se. ...
innobis non est. Nemo ergo se fallat
dilectissimi. nemo decipiat.
enim quisquam de cordis sui purita
tem confidat. ut putet se nullis tem
tationum periculis subiacere. cum
per uigil ille temptator actioribus

... ai. Pergenda sedulo & qua
dam el. matore adendasunt
Scrutetur quisq; conscientiam suam
... que ante se statuat proprii censura
... illam quam xpi dat inuenit pacem
... si desiderium sps nella concupiscen
tia carnis impugnat. si humilia non
spernit. si alta non appetit. si iniq; o
non delectatur lucro. si in moderato
rerum suarum non gaudet & augmento.
si deniq; aliena felicitate non uritur.
aut inimici miseria non laetatur.
Et cum harum perturbationum nihil
in se forte reppererit. sincero disquirat
examine qualium cogitationum spe
cie frequentetur. & utrum nullis ua
nitatibus imaginibus adquiescat.
Nam nullis inlecebris commoueri
... uitae quae tota temptatio est. & qua
nimium unetur. qui uinci a eadem
non ueretur. Qui r. hom. est. am de
non peccandi facilitate praesum
... se sit. O cente beato io.
Si dixerimus quod peccatum non habemus
... nos ipsos se. ...
innobis non est. Nemo ergo se fallat
dilectissimi. nemo decipiat.
enim quisquam de cordis sui purita
tem confidat. ut putet se nullis tem
tationum periculis subiacere. cum
per uigil ille temptator actioribus

pulsus & insidius. quos maxime uiderit abstinere peccatis. Nam a quo dolos suos contineat. quipsum quoque dominum maiestatis ausus est calliditatis suae fraude temptare. Viderat superbiam suam humilitate domini ihesu calcatam. intellexerat quadraginta dierum ieiunio. omnem concupiscentiam carnis exclusam. & tamen non desperauit de astibus suis malitiae spiritualis improbitas. Tantumque sibi denaturae nostrae mutabilitate promisit. ut quem uerum experiebatur hominem. praesumeret & posse fieri peccatorem.

Siergo ab ipso domino saluatore nostro. deceptionum suarum diabolus non reuocauit insidias. quanto magis fragilitatem nostram impugnare praesumpsit. Quos exinde uehementiore odio. & inuidia saeuiore persequitur. ex quo ei in baptismo renunciauimus. & ab illa cui dominabatur origine. in nouam creaturam diuina regeneratione transiimus. Vnde quia dum in mortali carne circumdamur. non desinit nobis hostis antiquus laqueos peccati ubique praetendere. Et tunc maxime aduersum christi membra saeuire. quando ab eis sacra sunt celebranda mysteria. Merito doctrina spiritus sancti hac eruditione im-

buit populum christianum. ut ad paschale festum se per quadraginta dierum continentiam praepararet. cuius purificationis ratio iam non inuitat ad obseruantiam suae salubritatis. & diligentiam nobis propositi castigationis indicat. Quanto enim sanctius hoc dies inuenietur egisse. tanto probabitur pascha domini religiosius honorasse. In diebus igitur sanctorum ieiuniorum pietatis opera cuius semper studendum est abundantius exsequamur. misericordes simus autem omnes. maxime autem addomesticos fidei. Ut in ipsis quoque elemosinarum distributionibus. bonitatem patris caelestis imitemur. qui solem suum oriri facit super bonos & malos. & pluit super iustos & iniustos. Quamuis ergo fidelium sit praecipue adiuuanda paupertas. & iam illi tamen qui non euangelium receperunt. in suo labore miserandi sunt. Quia in omnibus hominibus natura est diligenda communio. quaenos & iam illis benignos debet & efficere. quibus quacumque sunt conditione subiecti. maxime si eadem gratia tenati. & eodem sanguine christi pretiosius redempti. Simul enim cum istis habemus quod ad imaginem dei conditi sumus. nec carnali-

21 ab e d
ep 49

ab e d

homo quidam fecit magis
 hunc uero fecit dno
 quibus letem pica
 hunc uero fecit plena

fastidiat desiderat capere quod ge-
nitor iam saginatus exhortat.

Hortatur et mater iacob amantissi-
mum filium narrat uerba patris ad
fratrem refert imperata ciborum.

Benedictionis promissae compotem
dicit. Si quae fieri iussa
sunt implere festinet.

Cogitur inquam iacob
profiteri quod non erat. Men-
tari quod fuerat. Cogitur in-

quam simulare se fratrem mentiri
maiores. A deo pergit ad gregem

duos hedos adducit. quorum pelli-
bus brachia nudamque ceruicem abs-

conderet. Ut his sicuti fratris praesen-
tiam simularet. Itaque parat cibos

delectabiles mater. Infert filius pa-
tri patet miratur aduentum celere
filii. Quae est hoc inquit quod tam

cito fili uenisti. Quod dñs dedit
ait at tui tibi. Surge manduca
quod desiderasti ut benedictionem

conferas quam promissisti. Accede ad
me inquit fili ut palpe me. Et uideā
situs es au filius meus. Accede inquit

ad me ut tactu sentiam quod oculis
uidere non possum. palpando intelle-
gam quod uisu non cerno. Duos sen-

sus id est auditus et tactus in patre scō
contendunt. quisnam eorum quod
latebat ostenderet. sed auditus in-

ueritatem. Refert
refellebat. nudat lin-
na simulabant. Includit

fratrem mentitur. se-
tu qui fuerat indies tu-
seis simul. diuiditur ap-
dum mentitur habitu

incheat uerum. Vest-
mulat. sed sermo mino-
Ita enim alienum est qu-

ut proprium est quod
citur. Ut benedictio
quod est proprium. ex-
rat quod fuerat alien-

LXXXVI. **OMEL. EIUSDE**

BEATI LEONIS

Euangelica lectio
quae per aures
rem mentium

ut auditum. Ad mag-
intelligentiam uocat
rante gratia dī facili-

sic considerationem nost-
paulo superius sunt na-
Saluator enim hum-

condensam fidem. q-
tiam. Et mor tuos r-

145
entus est et filius ho
tr... mundum ho
onproditia ad salu
aliterat petrus
audm... antimo
aut sine do.olum
isse. Cum utrumq;
nfitendum quia si
manitas ha homini
mitas. Ad confir
uui fidei alubrita
auerat discipulos suos
rtas aliorum opinio
eo crederent quid
Ub... petrus
m... Cor
Et humana transcen
tis oculis filium di uiui
gloriam uisitat. Quia
spexit substantiam car
Tantumque in hac
te conplacuit ut bea
ate donatus sacram
rae acciperet firmi
nam fundata ecclesia
tioris legibus pra
e in soluendis aut li
que causis aliudra
o quam quod petri
os. Haec autem di
late intellegentiae
uenda erat de in fe

firmitate in xpo ditatis euecta. Insu
tatis nos itae receptionem. Indigna
impassibilitate atque incongruam iudi
caret. Et ita iam in ipso humanam
crederet glorificatam esse naturam
ut nec supplicio posset affici. nec mor
te dissolui. Et ideo dicente dno quod
oporteret eum ire hierosolimam
Et multa pati a senioribus et scribis ac
principibus sacerdotum et occidi.
Et tertia die resurgere. Cum bea
tus petrus qui superno in uisitat
lumine. claridentissima filii di con
fessione feruebat. Contumelias in
lusionum et crudelissime meritis ob
probrium. religioso ut putabat. Ecli
bero fastidio respiciit. benigna ab
ihu increpatione correptus. Et ad en
peditatem participande eum pas
sionis animatus est. Subsequentem
exhortatio saluatoris. hoc inspirauit
hoc docuit. ut uolentes eum sequi. ne
garent se sibi. Et pro spe aeternorum
leuissimum ducesent temporalium
detrimentum. Quia isdemum. ani
mam suam saluam faceret. qui eam
pro xpo perdere non timeret. Uter
go istam felicit constantiae fortitudi
nem toto apostoli corde conciperent.
Et nihil de suscipiendae crucis asperi
tate trepidarent. ut de supplicio xpi
non erubescerent. nec pudendum sibi

amitteret gloriam potestatis
Adsumpsit ih̄s petrum et iacobum
et fratrem eius iohannem. Et con-
silio cum eis seorsum monte praecelso
claritatem illius glorie dem-
trauit. Quia licet intellexissent
in eo maiestatem di ipsius tamen co-
poris quo diuinitas tegebatur. po-
tatem nesciebant. Et ideo proprie-
signanter que promiserat. quod
destantibus discipulis non prius que-
re mortem. quam uiderent filium
hominis uementem in regno suo. id
est in regia claritate. Quam spe-
cialiter ad naturam susceptibilem
pertinentem. his tribus in uisionem
esse conspicuam. Nam illa uisionem
ditatis ineffabilem. et in aeterna
uisionem quae in aeterna uisionem
mundi corde seruatur. non in
mortali ad huc carne circumscripta
intueri poterant et uiderent. Ap-
erit ergo dñs coram electis testatus glori-
am suam. Et communem illam et in
teris corporis formam. tam in splen-
dore clarificat. ut et facies eius solis
fulgori similis. Et uesitatis candore
minuum esset aequalis. In qua trans-
figuratione illud quidem principa-
liter agebatur. ut decoribus apos-
tolorum. crucis scandalum tolleretur.
Nec conturbaret eorum fidem uolun-
tariae humilitatis. passionis. quibus
reuelata esset absconditae et ceteris

et dignitate. Sed non in
tudentia specie. et deus p̄m̄laba-
tur. ut totum xpi corpus agnosceret.
quali esset commutatione donandi.
Et eius sibi honoris. conferat. utem
bra promitterent. qui in capite pre-
sulisset. De quo idem dñs. dixit. at-
tenti de aduentu sui maiestatis. loque-
ritur. Tunc uisus fulgebunt. sicut
in regno patris sui. Pretestan-
te hoc ipse beato paulo apostolo
aque dicente. Exhibens enim
quod non sunt carnisque passionis hu-
iustempore. sed gloriaram. gloriam
quae reuelabitur. uobis. Et iterum
dicit. si enim estis. et in uestra abs-
condita. est cum xpo iactō. Cum
autem xps apparuerit. uita uestra
erit. et uos cum ipso apparebitis in glo-
ria. Confirmandis uero apostolis
et ad uentis scientiam prouehendis.
haec quoque in illo miraculo. acces-
sit instructio. Moses enim et he-
lias. lex scilicet et prophetae. appa-
uerunt. cum dño loquentes.
Ut uerissime in illa quinque uirorum
praesentia. compleretur quod dictum
est in iacobus uel tribus testibus stabit
omne uerbum. Quid hoc stabili-
bus. quid sit. et uerbo. in cuius pre-
dicatio. ueritas. et aeterni uisitationis
conuenit. ubi. Et cum in angelica doc-
trina. antiquarum. et in uerbo. non
instrumenta. concurrerit.

f

Ad stipulantur enim sibi inuicem
utriusque foderis paginae. Et
quem sub uelamine misteriorum
praecedentia signa promiserant
manifestum atque perspicuum
praesentis gloriae splendor osten
dit. Quia sicut ait beatus iohan
nes lex per moysen data est. gratia
autem et ueritas per ihm xpm fac
ta est. In quo et prophetiarum
impleta est promissio figuratum
Et legalium ratio praecceptorum
Dum etiam docet prophetiam
per sui presentiam. Et possibilis fa
cit mandata per gratiam. Et hinc
sacramentorum reuelationibus
petrus apostolus iocundatus. mundana
na spernens. Et terrena fastidit
In aeternorum desiderium. quodam
mentis rapiebatur excessu. Et iu
cho totius uisionis impletus. ibi cum
ihu optabat habitare. ubi manifesta
ta eius gloria laetabatur. Unde
et ait. Dne bonum est nos hic esse.
suis faciamus hic tria tabernacula
tibi unum. Et moysi unum. Et heliae
unum. Sed huic suggestioni dñs
non respondit. significans non quidem
improbum sed inornatum esse quodcu
peret cum saltari mundum nisi xpi
morte non posset. Et exemplo
dñi in hoc uocaretur credentium fi
des. ut licet non oporteret de beati
dini promissione dubitari. Intelle

Ad stipulantur enim sibi inuicem utriusque foderis paginae. Et quem sub uelamine misteriorum praecedentia signa promiserant manifestum atque perspicuum praesentis gloriae splendor ostendit. Quia sicut ait beatus iohannes lex per moysen data est. gratia autem et ueritas per ihm xpm facta est. In quo et prophetiarum impleta est promissio figuratum Et legalium ratio praecceptorum Dum etiam docet prophetiam per sui presentiam. Et possibilis facit mandata per gratiam. Et hinc sacramentorum reuelationibus petrus apostolus iocundatus. mundana na spernens. Et terrena fastidit In aeternorum desiderium. quodam mentis rapiebatur excessu. Et iu cho totius uisionis impletus. ibi cum ihu optabat habitare. ubi manifesta ta eius gloria laetabatur. Unde et ait. Dne bonum est nos hic esse. suis faciamus hic tria tabernacula tibi unum. Et moysi unum. Et heliae unum. Sed huic suggestioni dñs non respondit. significans non quidem improbum sed inornatum esse quodcu peret cum saltari mundum nisi xpi morte non posset. Et exemplo dñi in hoc uocaretur credentium fi des. ut licet non oporteret de beati dini promissione dubitari. Intelle

remus... inter temptationes is...
uitae prius nobis tolerantiam pos...
esse quam g...
patendi non... si feli...
enire...
taque loquente eo. Ecce nubes
obscurauit eos. Et ecce uox
dixit. Hic est filius meus dilec
tus cui bene complacui ipsum
audire. Quasi quidem erat infi
nita illa dñi claritate quam
etiam per omni temperata aspectant
abungetur. Sed ad commendandam
uirtutem utriusque personae si
significauit filium splendor
sic audiat patrem uox nuni
quid uide. Qua uoce accepta
quod in faciem ceciderunt
et mirantur ualde. nonde patris
seriet de filii maiestate tre
dere. Altiore enim sensu unam
intellexere deitatem.
nifide non erat hesitatio non
discretio. Latam er
multiplex testimonium fu
ante uentorum quam
audiuimus est. Dicit
patre hic est filius meus dilectus
In quo mihi bene complacui ipsum au
ditum. Nonne euidenter audiuimus
hic est filius meus. cui ex me ermo
sine tempore est. Quia nec
genitor genito prior nec genitus est

Ad stipulantur enim sibi inuicem utriusque foderis paginae. Et quem sub uelamine misteriorum praecedentia signa promiserant manifestum atque perspicuum praesentis gloriae splendor ostendit. Quia sicut ait beatus iohannes lex per moysen data est. gratia autem et ueritas per ihm xpm facta est. In quo et prophetiarum impleta est promissio figuratum Et legalium ratio praecceptorum Dum etiam docet prophetiam per sui presentiam. Et possibilis facit mandata per gratiam. Et hinc sacramentorum reuelationibus petrus apostolus iocundatus. mundana na spernens. Et terrena fastidit In aeternorum desiderium. quodam mentis rapiebatur excessu. Et iu cho totius uisionis impletus. ibi cum ihu optabat habitare. ubi manifesta ta eius gloria laetabatur. Unde et ait. Dne bonum est nos hic esse. suis faciamus hic tria tabernacula tibi unum. Et moysi unum. Et heliae unum. Sed huic suggestioni dñs non respondit. significans non quidem improbum sed inornatum esse quodcu peret cum saltari mundum nisi xpi morte non posset. Et exemplo dñi in hoc uocaretur credentium fi des. ut licet non oporteret de beati dini promissione dubitari. Intelle

11

gentiore. **Hic** est filius
meus quem a me non separat deitas.
Non diuidit potestas non discernit
aeternitas. **Hic** est filius meus non
adoptiuus sed proprius non aliunde
creatus sed ex me genitus. Nec de
alia natura mihi factus comparabilis
sed de mea essentia natus aequalis.
Hic est filius meus per quem omnia fac-
ta sunt. Et sine quo factum est nihil.
Quia omnia quae facio similiter facit.
Et quae quid operor inseparabiliter me-
cum atque indifferenter operatur.
In patre enim est filius. Et in filio pater.
Nec unquam unitas nostra diuiditur.
Et cum alius ego sim qui genui alius ille
quem genui. Non aliud tamen de illouobis
cogitare fas est quam de me sentire
possibile est. **Hic** est filius meus qui
eam quam mecum habet aequalis. Et
non rapina appetit nec usurpatione
praesumpsit sed manens in forma glo-
riae meae ut ad reparandum genus
humanum exsequeretur commune con-
siliu[m] usque ad formam seruilem in-
clinauit incommutabilem citatem.
Hic ergo in quo mihi per omnia bene
placeo. Et cuius praedicatione manifes-
tor cuius humilitate clarificor in
cunctanter audite. Quia ipse est
ueritas et uita. Ipse uirtus mea atque
sacrosanctitas. Ipsum audite quem legis
in scriptura prenu[n]tiarunt. quem prophe-
tatum uerba cecinerunt. Ipsum au-

ditate quoniam in mundo suo redem-
pit qui diabolum ligat. Et uasa eius
rapit. Et per uero casum. Et pre-
uarice. In his partibus dirigit. Ipse
audite qui uiam aperit ad caelum
per eum. Et supplicium gradus uobis ad
sionem uiam ad regnum. Quia tres
datis. **Hic** quid patet. **Hic**
Fiat quod me uolente uult xps. **Hic** bier-
te carnalem. **Hic** inueni. **Hic** uos
uimante confidite. **Hic** inueni. **Hic** est
ut in saluatore. **Hic** inueni. **Hic** est
in suis mundice. **Hic** inueni. **Hic** est
est. **Hic** inueni. **Hic** inueni. **Hic** est
tantum. **Hic** inueni. **Hic** est
ea propriis auribus audierunt. **Hic** est
illis tribus apostolis. **Hic** inueni. **Hic** est
didicit. **Hic** inueni. **Hic** est
uide. **Hic** inueni. **Hic** est
meur ergo secundum. **Hic** inueni. **Hic** est
sacratissim. **Hic** inueni. **Hic** est
Et nemo de xpi cruce per quam mundus
redemptus est erubescat. **Hic** inueni. **Hic** est
quisquam aut pati pro iusticia time-
at. **Hic** inueni. **Hic** est
ne diffida. **Hic** inueni. **Hic** est
quem. **Hic** inueni. **Hic** est
tam. **Hic** inueni. **Hic** est
nosre infirmitatem ille susceperit.
In suo si me confessione de dilectione
suis permancemus. **Hic** inueni. **Hic** est
mus. **Hic** inueni. **Hic** est
Quia siue ad faciendam mandata siue
ad uersa toleranda promissa

In vigilia natal dñi	Secundum lucam paschaes loquuntur Ol Bede 1.
In die natal dñi	Secundum iohannem in primo erat vbi Ol Bede 2.
In die stephani pthomii	Secundum mattheum Cum esset deponitur Ol origen 3.
In die iohannis amate	Secundum moyses duosque scripturas dñali dñi 12.
In die innocentium	Secundum lucam dicit edictum ac Ol Bede 31.
In octava dñi	Secundum simonem fulgentium epi 32.
In ephra dñi	Secundum simonem maximi epi d' ead 38.
In octava ephraime	Secundum mattheum Ego mitto ad vos prophetas Ol Jo 36.
In purificatione marie	Secundum iohannem dixit ihesus persequere me Ol Bede 39.
In die pasche	Secundum simonem bti feuerim epi 48.
1 ^a 2 ^a	Secundum mattheum Angelus dñi ap. Ol Bede 46.
3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum simonem maximi epi 40.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum lucam Cum consummati Ol Bede 42.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum moyses duosque scripturas d' ephra dñi 41.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum mattheum Cum natus esset Ol Bede 81.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum mattheum Venit ihesus agere Ol Bede 84.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum simonem bti augustinus epi 91.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum simonem bti ambrosio d' ead 92.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum lucam postquam impletis Ol Bede 93.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum mattheum arara arara gaddale Ol Bede 98.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum lucam duo es discipulis Ol Bede 102.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum lucam Et tunc ihesus Ol Bede 102.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum iohannem manifestavit seum Ol Bede 109.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum iohannem arara probat Ol Bede 118.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum mattheum Undecim die Ol Bede 122.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum iohannem Cum sero esset die illo Ol Aug 121.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum iohannem Thomas unus Ol Bede 128.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum iohannem Ego sum vobis Ol Aug 134.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum iohannem Non turbet cor vestrum Ol Aug 139.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum simonem leonem d' ascensione dñi 142.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum mattheum dicit in iudicio Ol Bede 149.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum iohannem Quis diligit me Ol Bede 144.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum moyses in nativitate iohannis baptiste 152.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum lucam Elizabeth implet Ol Bede 156.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum simonem leonem in aploz petri et pauli 161.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum mattheum Venit ihesus in partes Ol Bede 171.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum simonem iohannem epi.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum mattheum Ego non sum Ol Jo 182.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum simonem maximi in die laurorum 184.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum iohannem Nisi genuerit Ol Aug 181.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum simonem in assumptione bte marie 190.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum lucam Invenit ihesus in quidda capelle Ol Bede 193.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum simonem duo in nativitate ste marie 194.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum lucam Quinrens maria Ol Ambro 200.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum mattheum Accesserunt discipuli Ol maximi 203.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Secundum simonem duo in festum omnium scripturarum 205.
1 ^a 2 ^a 3 ^a 4 ^a 5 ^a 6 ^a	Vita martiri 211.

Et tunc reddet unicuique secundum opus eius. Quia qui nunc bona operantes pressuris malorum affliguntur inquit. Laetante nimirum animo tempus expectant illud quando per iudicem ultimum. Non solum ab iniustorum liberentur iniuriis sed et iustitiae ac patientiae suae mercedem percipiant. Qui vero male viventes patientiam iudicis neglegentiam putant iuste sero penitentes aeternae damnationis sententia feriuntur. Concinat huic evangelicae sententiae quod ait psalmista. Misericordia et iudicium cantabo tibi dñe. Primo quippe misericordiam ac deinde

iudicio se contare perhibet. Quia nimirum dñs quod primo suo aduentu deponit nobis benigne contulit. hoc in secundo districtus exiget. Sed peruersi quisque qui misericordiam largienti contempnit. iure iudicium discutientis dñi perumescit. At qui gratiam misericordiae gratae se meminit suscepisse. gaudens utique iudicii discrimen expectat. Ideoque libera modum latior suo iudici misericordiam et iudicium cantat. Verum quia incertum est omnibus tempus uniuersalis iudicii. Inceperit singulis sui exitus hora. Et poterit iuxta uideri presentis afflictio ne futuris quando requies promissa ueritate uoluit pius magister aliquos discipulorum suorum adhuc interra docentibus. Aeternae promissionis gaudia praemonstrare. Quatenus et illi qui uiderunt et omnes qui audiuerunt. leuius aduersa presentia tolerarent. reducto saepius ad mentem futurae retributionis munere quod expectarent. Unde sequitur.

Amet dico uobis sunt quidam de his sciantibus qui non gustabunt mortem donec uideant filium hominis uenientem in regno suo. Venientem quippe in regno suo uiderunt discipuli. quia in ea claritate uiderunt fulgentem in monte. in qua peracto iudicio. et omnibus scis in regno suo uidebitur. Sed quod mortales adhuc

et corruptibiles discipulorum oculi sufferre nequuerunt. tunc per resurrectionem iam facta incorruptibilis potenter ueri sufficet. omnis ecclesia scorum. De qua scriptum est. Regem indecore suo uidebunt oculi eius. Et post dies sex adsumpsit ih̄s petrum et iacobum et iohannem fratrem eius et ducit illos in montem excelsum seorsum. Ostensurus gloriam suam discipulis. in montem eos ducit excelsum. ut doceat et omnes qui hanc uidere desiderant. Non in infimis iacere uoluptatibus. Non in lecebris seruire carnalibus. Non cupiditatibus adherescere terrenis. sed aeternorum amore ad superna semper erigi. angelicae munditiae pietatis pacis dilectionis. Et iustitiae uitam. quantum mortalibus possibile est. semper imitari debere iuxta eum qui dixit. Nostra autem conuersatio in caelis est. Unde etiam saluatorem expectamus ih̄m xpm dñm nostrum. Ostensurus gloriam suae maiestatis in montem discipulos ducit. ut discant ipsi. discant omnes qui hanc uidere sciunt. non eam sibi in huius saeculi profundo. sed in regno supernae beatitudinis esse quaerendam.

Et bene cum diceret quia ducit illos in montem excelsum. addidit seorsum. Quia iusta et nunc cum prauorum uicinia premuntur. animo tamen sunt toto atque intentione fidei separati

ab illis. Et in futuro functus seorsu
abducuntur ab eis. Cum abscondet
eos in abdito uultus sui a conturba
tione hominum. proteget eos in taber
naculo suo a contradictione lingua
rum. Quod autem post dies sex ex
quo promissit discipulis claritatem
suae uisionis ostendit. significat scōs
in die iudicii regnum percepturos.
quod eis promissit quoniam mentitur
dñs ante tempora saecularia.
Tempora quippe saecularia sex
aetatibus constant. Quibus com
pletis audient ipso dicente. Veni
te benedicti patris mei possidete pa
ratum uobis regnum a constitutione
mundi. Possunt dies sex promissae
dominicæ uisionis et gloriae bonorū
perfectione operum designari. Sine
quibus a deo contemplandam conditoris sui
maiestatem. quisque aliquid age
re ualet. peruenire non ualet.
Quia enim dñs sex diebus rerum crea
taram formauit. septima requieuit
ab operibus suis. recte per sex dies ope
ra bona quibus ad requiem peruenire
debeamus exprimuntur. Et quia
qui dñm uidere. qui ad gloriam beatae
resurrectionis pertingere concupiscit.
debet agere bona quae nouit. recte
post sex dies gloriam sui regni quam
spondit discipulis saluator ostendit.
Sequitur. Et transfiguratus est
ante eos. Et resplendunt facies eius.

Sicut sol. uestimenta autem ei facta
sunt alba sicut nix. **T**ransfigura
tus est ante discipulos dñs. Et sui corpo
ris gloriam qua per resurrectionem
erat inlustrandus significat. Et factio
rum omnium quantae claritatis post
resurrectionem sint corpora futura
manifestat. Nam et de his alibi di
cit. Tunc fulgebunt iusti sicut sol
in regno patris eorum. Et hoc in ex
emplum futurae clarificationis. ipsius
resplendunt facies eius sicut sol.
Non quia dñi et scōrum eius aequalis pos
sit esse claritas et gloria. Cum et de
isdem scīs dicat apostolus. In claritate
autem abscella differet in claritate
sic et resurrectio mortuorum. in qua
nihil sole clarius uidere uisum est. non
solum dñi sed et scōrum. in reuerentia
ne gloria solis aspectui comparatur. Quia
clarius sole aliquid unde exemplum da
retur hominibus minime potest inueniri.
Hanc autem glorificationem dominici cor
poris maiestatem hanc scōrum et po
rum claritatem. nisi per actum re
probiorum uidere putandus est.
Tantum uidebunt in quem transfige
runt. Et plangent se super eum uos
tribus terrae. At cum per actum iudi
cio sublata fuerint impiorum. et
gloriam di. tunc iusti. a contemplan
dam perpetuo gloriam regni eius. Et
ipsi promodulo suo. in contemplan
dam transfigurati intrabunt. Unde dicitur.

apostolus. Qui reformavit corpus
 hu. glitatis. istae configuratum cor
 porum. et xpi suae. Si autem
 quaerit aliquis quid uestimentis dñi
 quae facta sunt alba sicut nix tripice
 designant. possumus recte intellegere
 scilicet eius ecclesiam per hoc esse mon
 strationem. De quibus esaias ait. Om
 nibus his uelut ornamento uestieris.
 Et apostolus quod quot enim inquit
 in xpo spuzati estis xpi indutus.
 Qui in tempore reseruit. et omnia
 de iniquitatis simul et ab omnimoda
 litatis obscuritate casificauerit.
 Vnde pulchre de uestimentis dñi dicit
 euangelista marcus. Quia facta
 sunt splendida candidaque nixus
 uelut nix. qualia fullo super terram
 non potest candida facere. Quia
 quod omnibus patet. homo est qui sine
 corruptione ac dolore uiuere possit
 super terram. Quod omnibus sapi
 entibus patet. licet heretici contra
 dicant. Nemo est qui sine at tac
 tu alicuius peccati uiuere possit si per
 terram. Sed quod fullo id est doc
 tor animarum siue mundator. Ali
 quis in corporis ex quo super ter
 ram non potest. dñs faciet in aelo.
 emundant ecclesiam uelut uidebi
 cet suam ab omni quina menta carnis
 et sps. Insuper et a omni na carnis
 ac sps. et beatitudine ac luce reu
 cians. Sequitur.

Aug. ix. Eius apparuit illis moyses et heli
 as cum colloquentes. Quales
 apparuerunt. et qui locuti sunt
 cum eo. Lucas manifestus scribit di
 cendum. Erant autem moyses et he
 lias uisi in maiestate. Et dicebant
 excessum eius quem completurus
 erat in iherusalem. Moyses ergo
 et helias qui locuti sunt cum dño in
 monte. Et passionem eius ac resur
 rectionem dicebant. Oracula legu
 et prophetiae designant. Quae in
 dño completa. Et nunc de his quibus
 que patent. Et electis omnibus in fu
 turo manifestus patebunt. Qui
 bene uisi in maiestate dicuntur. quia
 tunc apertius uidebitur. quanta ue
 ritatis dignitate. omnis diuinorum
 eloquorum non solum sensus. sed
 et sermo fuerit prolatus. Quam
 uis in morte et helia. omnes quicum
 dño regnaturi sunt. recte possunt
 intellegi. In morte quidem qui
 mortuus ac sepultus est. in quibus
 dicio resuscitandi a morte. In helia
 uero qui nec dum mortis debitum
 soluit. In qui in aduentu iudicis uiui
 inuequendi sunt in carne. Qui utri
 que pariter in uno et demque momen
 to rapti in nubibus obuiam dño in ae
 re. mox per actum iudicio ad uitam
 inducantur. Quibus
 et sic conuenit. quod in morte et
 helias in maiestate fuisse uisus perhibere.

Per excellentiam namque maiesta-
tis in signe muneris quos sunt coro-
nandi monstrantur. Bene con-
uenit et hoc quod excessum eius
quem completurus erat in hierusa-
lem dixisse memorantur. Quia
nimirum unica laudis materia fide-
libus suis fit passio redemptoris.

Qui quanto magis meminerint eius
se gratia esse redemptos. Tanto suae
reparationis memoriam deuoto
semper in pectore uersant. deuota
confessione testantur. Verum
quia quo amplius quisque uitae
caelestis dulcedinem degustat. eo
amplius fatidit omnia quae place-
bant in infimis. Merito petrus ui-
sa dñi. Et scōrum eius maiestate. re-
pente cuncta quae nouerat terrena
obliuiscitur. solis his quae uidit per-
petuo delectatur adherere dicens.

Dñe bonum est nobis hic esse. si uis fa-
ciamus hic tria tabernacula. tibi
unum. moris unum. Et helie unum.

Et quidem beatus petrus sicut ali-
us euangelista testatur nesciebat
quid diceret. in eo quod caelesti con-
uersatione tabernacula facienda
putauit. In illa namque caelestis
uitae gloria. domus necessaria
non erit. Vbi diuinae contempla-
tionis luce omnia pacificante aura
aduersitatis alicuius timenda nul-
la remanebit. Testante apostolo

iohanne. qui eiusdem supernae ciuita-
tis claritatem describens dicit inter
alia. Et templum non uidi in ea.

Dñs enim omnipotens templum illius
est et agnus. Sed bene nouerat
quid diceret cum ait. Dñe bonū
est nobis hic esse. quia reuera solum
hominis bonum est intrare in gaudi-
um domini sui. Et huc contemplan-
do in aeternum adhaerere. Vnde
merito nihil unquam ueri boni ha-
buisse putandus est. cui reatu
suo exigente contingit. nunquā
sui faciem uidere creatoris.

Quod si beatus petrus glorificatam
xpi humanitatem contemplatus
tanto afficitur gaudio. ut nullate-
nus ab eius intuitu uelit secer-
ni. quid speramus fratres carissimi es-
se beatitudinis. qui diuinitatis eius
altitudinem uidere meruerint.

Et sicum duobus tantum scis morse
uidelicet et helia transfiguratum
in monte hominis xpi speciem uidere
bonum maximum duxit. Quis sermo
explicare quis sensus ualet compre-
hendere. quanta sint gaudia iustorū
cum accesserint ad sion montem. et
ad ciuitatem dñi uiuentis hierusalem.
Et multorum milium angelorum fre-
quentiam ipsumque ciuitatis eiusdē
artificem et conditorem dñm. non
per speculum et in enigmas sicut
nunc. sed facie ad faciem contempserint.

Dicit ipse petrus loquens
 dedno fidelibus. Inquam nunc quo
 que non uidentis creditis quem cum
 uidertis exultabitis laetitia inenar
 rabili et glorificati. Sequitur.
 Adhuc eo loquente cecidit lucida
 obumbrant eos et ecce uox de nube
 dicens. Hic est filius meus dilectus in
 quo mihi bene conplacuit ipsum audite.
 Quia tabernacula facere querebant
 obrectu lucidae nubis admonentur.
 In illa uitae caelestis habitatione do
 mus non esse necessarias ubi omnia
 dñs aeterna sua elicit obumbratione
 proteget. Qui enim populum per
 deserti gradientem non per diem
 sol. nec luna ureret proctem.
 Quadraginta annos expandit nubem
 in protectionem eorum. Quanto ma
 gis in habitantes in tabernaculo regni
 caelestis in saecula saeculorum uelamen
 to proteget alarum. Scimus
 enim docente apostolo quia si terres
 tris domus nostra huius habitationis
 dissoluatur. quod aedificationem
 ex do habemus. domum non manu
 factam aeternam in caelis. Quia
 uero resplendentem filii hominis fa
 ciem cernere desiderabunt. Adfuit
 pater in uoce docentis eundem. Fili
 um suum dilectum. quo mihi bene
 conplacuisse. Ut discerent abhu

...spirare p
 ...na de filio in quo
 hoc est quod
 Et qui me misit meo est
 qui me si lim... go...
 ta sum et se cio semper
 adiuuare ipsum audite
 eum esse de quo morfes
 cui legem dedit praemi
 Quia prophetam uisus
 uester de fratribus uestri
 me ipsum...
 quae eum que locutus f
 Neque enim morfen et
 legem et prophetas audi
 sed omnibus his audito
 legem et prophetas uer
 re praefarendam in
 usque ueteris instrum
 enigmatibus lucem eu
 tatis ante ponendam
 Et quidem pia dispensatione
 discipulorum nec crucifixo
 bet solidatur. Dum uer
 crucis articulo. Et huma
 qualiter per resurrectionem
 manda caelestia luce
 Et quia coaeternus sit
 patri filius caelesti eiusdem
 uoce pro... Quatenus
 ente hora passionis minus moru

semper ad dō patre glori
am meminissent. Verū
populi quasi carnales adhuc
antiae fragilis audita dī
timentes ceciderunt in fa
Dñs autem quasi puer
omnia magister uerbo simul
et tactu consolatur et erigit.
descendentibus inquit illis de
te praecepit ih̄s dicens. Ne
si dixeritis uisionem donec fi
hominis a mortuis resurgat.
nem offensae suae maiestatis
tempus taceri praecepit. Nesi
am uulgaretur in populos aut
sensationem passionis illius. Ide
uli principibus repugnando im
rent. Et sic humanae salutis
etatis qui per sanguinem eius erat
uites retardaretur. Aut certe
qui eandem uisionem adhaerentes
didissent. uiso crucis obprobrio
dicalizarentur. Oportum
uitem completa passione resur
tione. Et ascensione eius in cae
repletis spū scō apostolis prae
ata est. Quatenus omnes qui sa
mentis eius initiari uoluissent.
n solum effectum resurrectionis
dere. sed etiam modum eius dem
rectionis. ab his qui uidebant
sent ediscere. Nec non et

partiter credendam. amandamque
praedicarent. Exposita lectione
dominicae transfigurationis. ad nos
tram fratres carissimi conscientiam
reuertamur. Et sic dñi gloriam uide
re delectat. transitis carnalibus de
sideris. subeamus in montem uirtu
tum. Si ad uestimenta dñi can
didissima pertinere uolumus.
mundemus nos ab omni inquinamen
to carnis et sp̄s. perficientes scifi
cationem in timore dī. Si uocem
dī patris audire. si consubstantialis.
eius filii maiestatem desideramus
intueri. studeamus solliciti. peruer
sa et in utilia mortalium uerba de
clinare. Studeamus ad super
uacuis saeculi fallentis. oculos auer
tere. spectaculis. quatenus resurrec
tionis nostrae gloria coruscante. Et
ipsi quidem quae modo nequi mus
magnalia nostri conditoris uidere
simul. et dicere mereamur.
Prestante ipso qui uiuit et regnat
cum patre in unitate sp̄s sc̄i. d̄s p̄p̄r
omnia saecula saeculorum. amen.

LXXXIII **DOMINI II. IN QUADRAGES**
SERMO BEATI IOHANNIS

IPSI DE IOSEPH.

MITUR A IACOB PATRE SCISSIMO
IOSEPH SC̄I. ET FRATRES QUI SALU
TEM PATRIS AD ILLOS. Et ipsorum